

I. OBRAZLOŽENJE

1. POLAZIŠTA

Polazišta za izradu Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja grada Imotskog (u daljnjem tekstu: Prostorni plan) čine: skupina propisa koji reguliraju oblast prostornog planiranja i uređenja prostora, ustroj jedinica lokalne samouprave, odrednice prostornih planova širih područja (Prostorni plan Županije, Strategija prostornog uređenja RH i Program prostornog uređenja RH), specifičnost i osobitost prostora, uključujući gospodarske i demografske odlike, prirodnu osnovu i dr.

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Imotskog izrađuju se u skladu s Odlukom o izradi Izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Grada Imotskog („Službeni glasnik Grada Imotskog“, broj 01/2014.) kojom je određeno:

- pravna osnova za izradu i donošenje izmjena i dopuna Prostornog plana,
- razlozi za izmjene i dopune Prostornog plana – obuhvat izmjena i dopuna, ocjena stanja u obuhvatu Prostornog plana,
- ciljevi i programska polazišta izmjena i dopuna Prostornog plana,
- vrsta i način pribavljanja katastarskih planova i odgovarajućih posebnih geodetskih podloga,
- popis tijela i osoba određenih posebnim propisima, koja daju zahtjeve (podatke, planske smjernice i propisani dokumenti) za izradu izmjena i dopuna Prostornog plana, te drugih sudionika koji će sudjelovati u izradi izmjena i dopuna Prostornog plana,
- način pribavljanja stručnih rješenja
- rok za izradu Prostornog plana

Izrada izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Imotskog je dio procesa kontinuiranog planiranja koji se temelji na praćenju i ocjenjivanju stanja na području Grada Imotskog te reagiranju na prostorne pojave i procese koji nisu u skladu s razvojnim ciljevima definiranim Prostornim planom uređenja Grada Imotskog kao i na planska rješenja koja se ne potvrđuju u praksi provedbe plana ili nisu u skladu s izmjenama nadređene prostorno planske dokumentacije i regulative. Prostorni plan uređenja Grada Imotskog usvojen je 2008. godine (Službeni glasnik Grada Imotskog“ broj 02/08.). Obuhvat Izmjena i dopuna odnosi se na ukupno područje grada Imotskog (administrativno teritorijalne granice jedinice lokalne samouprave – grad Imotski).

1.1. Razlozi za izradu izmjena i dopuna

Osnovu za pokretanje ovog postupka Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Imotskog, sukladno Odluci o izradi Izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Grada Imotskog („Službeni Glasnik Grada Imotskog“, broj 1/14.) čini:

Usklađenje sa Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13.)

Usklađenje sa Izmjenama i dopunama Prostornog plana Splitsko dalmatinske županije („Službeni Glasnik Splitsko – dalmatinske županije“ br. 9/13).

Manja korekcija granica građevinskog područja naselja, sukladno članku 43. stavak 3. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13.) Izmjena granica građevinskog područja grada Imotskog odnosi se na proširenje građevinskog područja na način da su obuhvaćene čestice zemlje na kojima su izgrađene stambene i druge građevine, te je revidirano izgrađeno i neizgrađeno a uređeno građevinsko područje s obzirom na stanje na terenu, odnosno na komunalnu i infrastrukturnu opremljenost pojedinog područja.

PPU GRADA IMOTSKOG, 2008. G.			
	MJEŠOVITA NAMJENA		
NASELJE	izgrađ.	neizg.	ukupno
GLAVINA GORNJA	31,1	36,6	67,7
GLAVINA DONJA	117,4	126,3	243,7
IMOTSKI	111,4	28,2	139,6
MEDVIDOVIĆA DRAGA	22,1	24,7	46,8
VINJANI GORNJI	133,5	93,1	226,6
VINJANI DONJI	165,6	79,3	244,9
UKUPNO	581,1	388,2	969,3

IZMJENE I DOPUNE PPU GRADA IMOTSKOG, 2014.				
	MJEŠOVITA NAMJENA			
NASELJE	izgrađ.	neizg.	ukupno	promjena (%)
GLAVINA GORNJA	33,08	37,86	70,94	4,78
GLAVINA DONJA	117,93	128,7	246,63	1,2
IMOTSKI	113,89	28,2	142,09	1,02
MEDVIDOVIĆA DRAGA	22,1	24,7	46,8	0
VINJANI GORNJI	134,34	94,72	229,06	1,09
VINJANI DONJI	166,39	79,3	245,69	0,32
UKUPNO	587,73	393,48	981,21	1,23

Usklađenje sa zahtjevima javnopravnih tijela u odnosu na podatke tijela i osoba iz članka 92. Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

Usklađivanje Prostornog plana uređenja Grada Imotskog sa uočenim nedostacima u provedbi; preispitivanje pojedinih odredbi za provođenje koje su se u provedbi pokazale nedovoljno preciznima, neadekvatnim ili koje ne odgovaraju potrebama stanovnika.

1.2 Položaj, značaj i posebnosti područja grada Imotskog u odnosu na prostor i sustave županije i Države

Grad Imotski zauzima značajno mjesto u Županiji splitsko-dalmatinskoj po svom položaju, koncentraciji stanovništva, gospodarskim djelatnostima i prirodnim vrijednostima.

Splitsko dalmatinska županija, a u sklopu nje i grad Imotski pripada prostornoj cjelini županija jadranske Hrvatske.

Grad Imotski prostorno i funkcionalno pripada širem prostoru Imotske krajine, prostorne cjeline u sjeveroistočnom dijelu kontinentalnog područja Županije, između Sinjske i Vrgoračke krajine, odnosno Poljica i dijela Makarskog primorja te državne granice prema Republici Bosni i Hercegovini.

Imotska krajina zauzima površinu od 700,85 km², što čini 15,65% površine Županije. Prostorna cjelina Imotske krajine obuhvaća područje Grada Imotskog, te općina Cista Provo, Lovreč, Lokvičići, Proložac, Zmijavci, Podbablje, Zagvozd i Runovići. Grad Imotski kao regionalno (srednje razvojno) središte objedinjuje upravno-administrativne, kulturno-prosvjetne i gospodarske funkcije ove prostorne cjeline. Manja lokalna (poticajno razvojna) središta su Cista Provo i Zagvozd.

Rubni istočni dijelovi općina Cista Provo, Lokvičići, Proložac i Runovići, te grada Imotskog u direktnom su dodiru sa državnom granicom RBiH.

Posebnim vrijednostima hrvatskog prostora, na način kako je utvrđeno Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske smatraju se zaštićena područja prirode, spomenici graditeljske baštine i zaštićene povijesne cjeline i značajni prirodni resursi.

Prostor grada Imotskog svojim prirodnim raznolikostima, bogatom krajobraznom osnovom, te istaknutim vrijednostima graditeljske baštine, može se svrstati u vrijedan prostor RH uz primjenu daljnjih mjera zaštite i unapređivanje temeljnih vrijednosti.

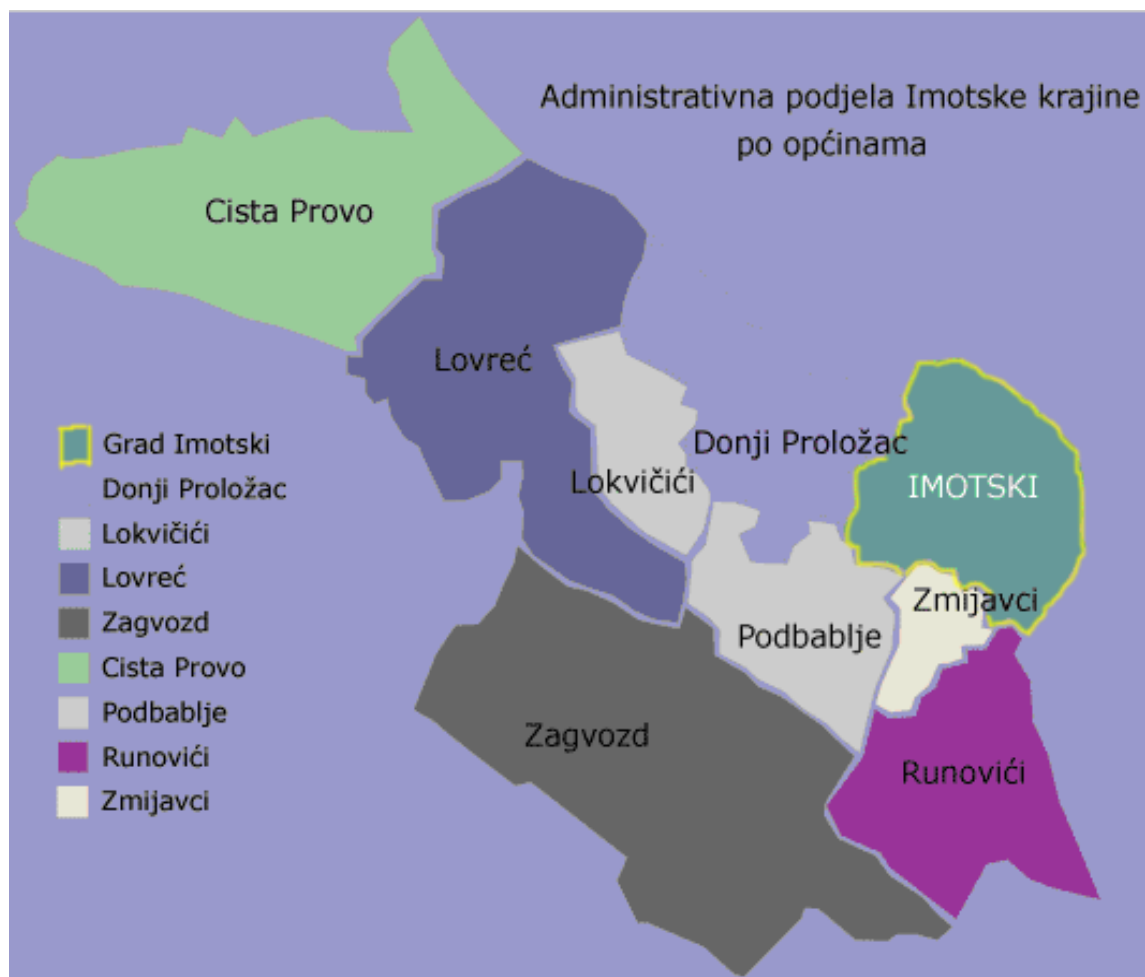
1.2.1 Osnovni podaci o stanju u prostoru

Grad Imotski se nalazi u sjeveroistočnom kontinentalnom dijelu Splitsko dalmatinske županije, prostorno i funkcionalno pripada prostoru Imotske krajine, prostorne cjeline u sjeveroistočnom dijelu kontinentalnog područja Županije, između Sinjske i Vrgoračke krajine, odnosno Poljica i dijela Makarskog primorja te državne granice prema Republici Bosni i Hercegovini.

Teritorijalnom reorganizacijom prostora Imotske krajine formirano je osam (8) novih općina i grad Imotski.

Područje grada Imotskog s južne strane graniči s općinama Podbablje, Zmijavci i Runovići, sa zapadne strane s općinom Proložac, sa sjeverne strane s općinom Posušje u susjednoj Republici Bosni i Hercegovini, te sa istočne strane s općinom Grude u istoimenoj susjednoj državi.

Slika 1. Položaj grada Imotskog



Grad Imotski se sastoji od šest naselja; Vinjani Donji, Glavina Donja, Glavina Gornja, Vinjani Gornji, Imotski i Medvidovića Draga.

Slika 2. Panorama grada Imotskog



Grad Imotski ima površinu od 58,11 km², što čini 1,28% površine Splitsko dalmatinske županije.

Na području Grada po popisu iz 2011. živi 10764 stanovnika, što čini 2,37% stanovnika Županije. Gustoća naseljenosti 2011. je iznosila 185,24 st./km², te možemo zaključiti da se radi o relativno gusto naseljenom području.

Tablica 1. Stanovništvo i gustoće naseljenosti

Br.	NASELJE	površina km ²	stanovnici 2011. g.	gustoća naseljenosti 2011. god. st./km ²
1.	Vinjani Donji	17,24	2169	125,81
2.	Glavina Donja	8,92	1748	195,96
3.	Glavina Gornja	10,49	283	26,98
4.	Vinjani Gornji	17,19	1422	82,72
5.	Imotski	3,26	4757	1459,20
6.	Medvidovića Draga	1,01	385	381,19
	Ukupno	58,11	10764	185,24

1.2.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

□ Klimatska obilježja

Područje Imotske krajine ima izmijenjenu sredozemnu klimu. To je u stvari klimatski tip karakterističan za dalmatinsku Zagoru i druge prostore koji se nalaze u neposrednom zaleđu Jadranskog primorja do kojih djelomično dopiru sredozemni utjecaji.

Osnovne značajke izmijenjene sredozemne klime su: niže temperature nego u susjednom primorju, veće temperaturne amplitude, sredozemni padalinski režim sa suhim ljetima i izrazito vlažnom zimskom polovicom godine (jesen-zima), pojave prevladavajućih lokalnih vjetrova kao u primorju (bura, jugo) i nešto manje izražena pojava periodičnih vjetrova u toku ljeta kao pandan maestralu i burinu u primorju, zdolac danju i zgorac noću. Sredozemni utjecaji na imotsko područje dolaze sa jugoistoka dolinama Neretve, Trebižata i Tihaljine i oni su ovdje, zbog otvorenosti reljefa prema jugoistoku, izrazitiji nego u ostalim dijelovima imotske krajine i nekim susjednim područjima (Vrgorac, Sinj).

U zapadnom dijelu Područja Imotske krajine sredozemni utjecaji dolaze preko Dubaca i dolinom Cetine od Omiša.

Srednje temperature zraka za bivšu općinu Imotski u °C; mjerna postaja Imotski

Siječanj	4,2 °C
Srpanj	26,3 °C
Srednja godišnja	13,6 °C
Srednja godišnja temperaturna amplituda	19,4 °C
.....	

Srednje količine padalina po godišnjim dobima u mm

Ljeto	168
Jesen	421
Zima	422
Proljeće	299
Srednja godišnja količina	1310

Prevladavajući *vjetrovi* na području Imotske krajine su jugo i bura.

Učestalost juga u toku godine iznosi 25,9%, a učestalost bure je oko 21,8%, ako se ovome doda udio tišina koji iznosi 12,7%, onda na sve ostale vjetrove otpada 39,6% učestalosti.

Bura je relativno suh i hladan vjetar, najčešće puše u toku zime i proljeća, a donosi vedro, suho i hladno vrijeme.

Jugo je topao i vlažan vjetar koji se najčešće javlja u toku jeseni, zime i proljeća, zbog čega je i najučestaliji od svih vjetrova. Donosi toplo i vlažno vrijeme s kišom. Uz buru i jugo

zastupljeni su još i drugi lokalni vjetrovi koji pušu iz raznih pravaca kao: tramontana; dosta jak sjeverni vjetar, najčešće se javlja zimi, levant; relativno hladan istočni vjetar, najčešći je krajem jeseni, u toku zime i krajem proljeća, a obično donosi kišu a snijeg zimi.

□ **Geološki sastav, morfološke karakteristike područja i reljef**

Geomorfološke karakteristike razmatranog prostora rezultat su složenih geoloških, litoloških, hidrogeoloških i klimatoloških procesa.

Morfološki oblici današnjeg terena uvjetovani su u prvom redu litološkim sastavom naslaga i njihovim položajem, tektonskim pokretima i djelovanjem egzogenih i endogenih faktora.

Geološke naslage aluvijalnih nanosa formirale su plodna tla u zaravnima Imotskog polja i ka njemu spuštajućih bočnih dolina.

Osnovu geološkog-petrografskog sastava Imotske krajine tvore kredni vapnenci i dolomiti.

Os vapnenaca su izgrađeni planinski grebeni i ostala uzvišenja te kraške zaravni, dok su udoline nastale u manje otpornim vapnenačko-dolomitским i dolomitским stijinama ili pak u mlađim, tercijarnim polupropusnim i nepropusnim naslagama.

Najmlađe geološke naslage su aluvijalni nanosi na kojima su nastala recentna plodna tla.

Ovi nanosi prekrivaju zaravnjene dijelove Imotskog polja i bočnih dolina koje se spuštaju prema polju.

Udoline u dolomitским terenima prekrivene su smeđim vrstama tla, a dna kraških uvala i ponikava prekrivena su crvenicom koja također spada u najmlađe geološke naslage.

U skladu sa sastavom terena su i *seizmičke prilike*. Naime, cijelo područje bivše općine Imotski, pa tako i Grada Imotskog pripadaju VIII. i IX. Zoni MCS, što znači da svi budući građevinski zahvati moraju uvažiti tu seizmičku osobitost.

Iako na tom području do sada nije bilo potresa razorne jačine, ipak su u proteklih 50-tak godina u nekoliko navrata zabilježeni potresi koji su izazvali manja rušenja i znatnija oštećenja na stambenim zgradama i drugim objektima.

Cijelo područje ima sve elemente *kraškog reljefa* koji karakteriziraju vapnenački grebeni sa kraškim uvalama, jezerima, zaravnima i jamama.

Ističu se vapnenački grebeni između kojih se prostiru kraške uvale, razvijene su kraške zaravni, ponikve, škrapari, i jame.

Vapnenački grebeni i sve udoline kraške vale imaju uglavnom dinarski smjer pružanja (sjeverozapad-jugoistok).

Udoline i kraške vale nastale su selektivnom erozijom na tektonskim linijama.

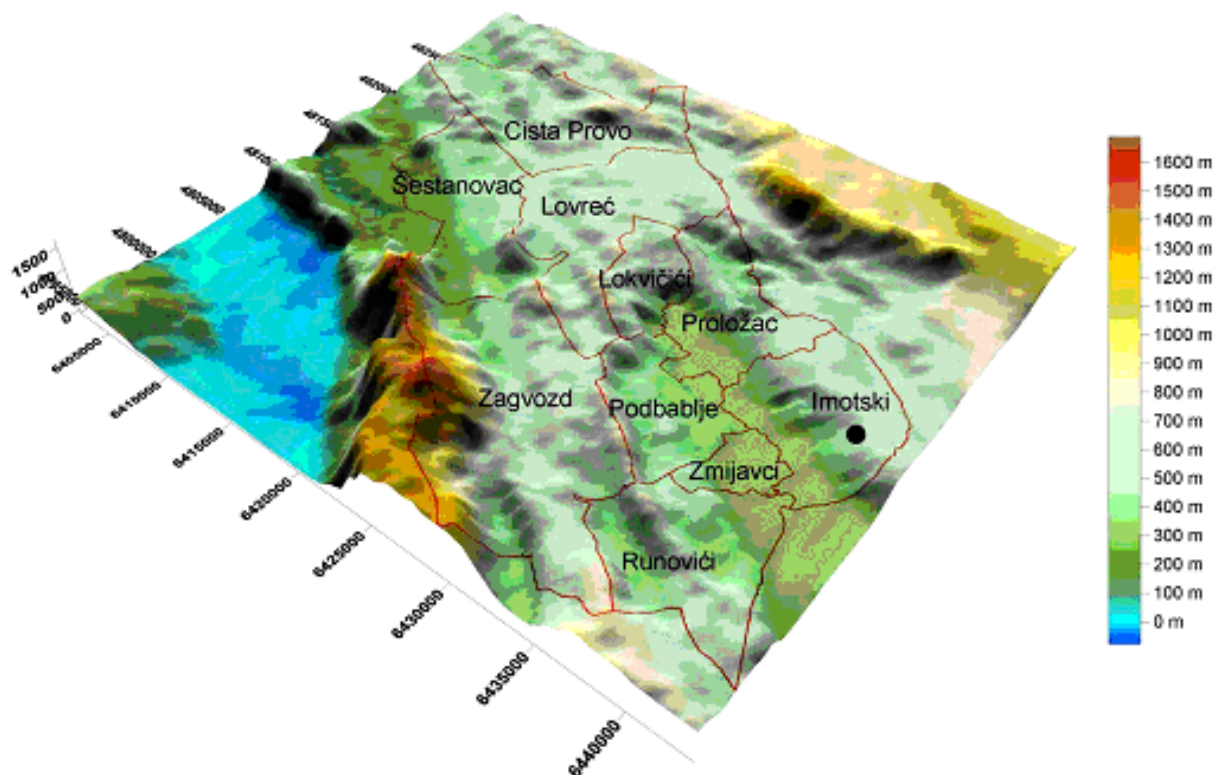
Po geografskim osobitostima područje obuhvata može se podijeliti na dvije prostorne cjeline; u središtu prostora je Imotsko polje, koje daje i osnovne obrise reljefa dok se kraško područje proteže po okolnim brdima po obodu polja. Površina polja iznosi 92 km², dugo je 24 km i nagnuto je od sjeverozapada ka jugoistoku, od 280 do 250 m n.v.

Polje je kraška udolina tektonsko-erozivnog porijekla, nastala na zapadnoj liniji i ispunjena mlađim nepropusnim sedimentima koji su stvoreni mehaničkim, a djelomično i kemijskim raspadanjem stijena na okolnim prostorima. Rastresiti materijal nastao na ovaj način dospio je u polje spiranjem sa strana atmosferskom vodom, bujicama kao i nanosima

vodenih tokova-. Blage forme okopoljskog reljefa odrazu su petrografskog sastava stijena.

Kroz polje protječe rječica Vrljika s izvorom u samom polju, koje je pejzažno dosta interesantno i sa bogatom florom.

Slika 3. Područje bivše općine Imotski



Na vapnenačkim padinama sjevernog dijela polja nalazi se nekoliko velikih kraških ponikava među kojima su kod dvije donji dijelovi ispunjeni vodom, koje se zbog izgleda okolnih stijena nazivaju Crveno i Modro jezero. Modro jezero nalazi se u samom gradu Imotskom, a Crveno zapadno 1,5 km, sa vrlo strmim i nepristupačnim obalama.

Najniža točka oboda crvenog jezera je 415 m, a najviša se nalazi na 500 m nadmorske visine, dok dubina vodenog stupa iznosi od 266-301 m (dno na koti + 19. m.n.v.)

Pružanje reljefa je imalo odlučujuću ulogu na postanak i razvoj naselja, koja su se uglavnom razvila uz veće površine obradivog zemljišta, odnosno obodne dijelove Imotskog polja, kao i u prometnom povezivanju bivše općine sa susjednim područjima, što je posebno došlo do izražaja kod izgradnje longitudinalnih prometnica.

Od *mineralnih sirovina* najrasprostranjeniji je vapnenac koji se vadi na nekoliko mjesta i upotrebljava kao građevinski kamen ili tucanik u građevinarstvu. Od ostalih mineralnih sirovina vrijedna su pažnje još nedovoljno istražena ležišta boksita na potezu Ričice-Gornji Proložac-Vinjani.

Slika 4. Stijene Crvenog jezera



Među aluvijalnim nanosima u Imotskom polju ima kvalitetnih glina i ilovača, ali se one za sada ne eksploatiraju.

□ Hidrogeološki odnosi

Za hidrogeološke odnose najznačajniji su litološki i tektonski odnosi. Podzemni i površinski tokovi formiraju se ovisno o odnosu propusnih i nepropusnih naslaga. Najveći dio područja čine dobro vodopropusne stijene-raspucani i okršeni vapnenci, tako da sva voda koja pade na njih vrlo brzo ponire u podzemlje gdje formira vodene tokove.

Nepropusne naslage čine barijere za tečenje podzemnih voda, a mogu biti potpune, nepotpune (viseće) ili relativno ovisno o tome kako podzemna voda prolazi kroz njih.

Područje općine karakteriziraju dvije *hidrološki različite cjeline*. Padinski dio je bezvodno područje, gdje nema značajnih izvorišta, površinskih voda i gdje padaline uslijed tla od poroznog vapnenca, poniru. Nasuprot tome, okopoljski dio obiluje vodama sa nizom stalnih i povremenih izvora i estavela, čije vode protiču kroz polje do vodotoka rijeke Vrljike ili poniru.

Slika 5. Rijeka Vrljika



Rijeka Vrljika izvire izvire u sjevernom dijelu polja između naselja Donjeg Prološca i Donje Glavine, iz izvora Jauk-Opačac, protičući jugozapadnim rubom polja pored Kamenmosta, Zmijavaca i Runovića do Nugla u Drinovcima gdje ponire u ponor „Šajnovac“ i nekoliko manjih ponora.

Osim glavnog izvora Vrljike „Jauk – Opačac“ uz sjeverni i sjeveroistočni rub polja pojavljuje se dosta stalnih i povremenih izvora i estavela, čije vode protiču kroz polje do glavnih vodotoka ili do ponora odakle otiču podzemnim tokovima.

Slika 6. Izvorište Opačac



□ Vegetacija

Biljni svijet Imotske krajine u geobotaničkom smislu pripada mediteransko-submediteranskom flornom elementu. Područje Imotske krajine u određenoj mjeri čini

prijelaz od mediteranskoga, primorskoga ka kontinentalnom klimatskom ambijentu. Zato na tom području možemo sresti elemente mediteranskog i kontinentalnog podneblja.

Posljedica je takvoga podneblja vrlo povoljna kombinacija ekoloških činitelja koja pruža povoljne životne uvjete mnogim biljnim vrstama. Tako, primjerice, na području Imotske krajine žive i neke mediteranske, ali i kontinentalne biljne vrste. Zbog raznolikog reljefa nalažimo biljne vrste u rasponu od nizinskih do planinskih.

Biljni svijet Imotske krajine je, dakle, vrlo bogat, kako brojnošću biljnih vrsta, tako i gustoćom naseljenosti, što je u dobroj mjeri i posljedica nezagađenosti biosfere ovoga kraja. To je iznimno veliko bogatstvo koje treba brižljivo čuvati i njegovati.

Ponešto se o biljnome svijetu Imotske krajine može pronaći u literaturi jer su neki istraživači i putopisci ovim krajevima u svojim zapisima spominjali i poneke biljne vrste. Ovdje spominjemo samo neke kao što su: Alberto Fortis, B. Biaselota, Franz Portenschlag-Ledermeyer, Musio de Tomasini, prof. Franz Petter, a od naših Roberto de Visiani, Emanuel Nikolić, Radovan Domac, Fran Kušan, A. Stošić, dr. fra Jure Radić, Žarko Vrdoljak i drugi. Svi su se oni uglavnom bavili istraživanjem biljnog svijeta Biokove, a za Imotsku krajinu zanimljiva su njihova istraživanja zagorskih padina Biokove.

Fra Šimun Gudelj (Krstatice 1724, - Imotski 1804.) u svojoj ljekaruši napisanoj 1771. godine spominje narodne nazive biljaka koje su se koristile u pučkoj medicini, a sve su rasle na području Imotske krajine. Za neke spominje i lokalitete gdje ih je vidio. Ovdje donosimo narodne nazive biljaka, kako ih je zabilježio 1771. godine fra Šimun Gudelj (u zagradama su botanički nazivi): mačincac (*Iris germanica*), metvica (*Mentha piperita*), koromač (*Foeniculum officinale*), smardelj (*Pistacia terebinthus*), sikavica (*Cardo spinosa*), ruta (*Ruta graveolens*), baršćan (*Hedera helix*), kadulja (*Salvia maggiore*), aptoviuia (*Sambucus ebulus*), rodakva (*Raphanus sativus*), rosopast (*Chelidonium maius*), sparoga (*Asparagus acutifolius*), verbena (*Verbena officinalis*), bokvica (*Plantago minor*), pelin (*Artemisia absinthium*), sliz (*Malva silvestris*), česnovati luk (*Allium sativum*), hožur (*Paeonia corallina*), smrič (*Juniperus communis*), zebrica (*Sedum acre*), odoljin (*Valeriana officinalis*), balzamina, praska (*Amygdalus persica*), ižop (*Hyssopus officinalis*), baloška (*Ornithogalum minimum*), kozlac, (*Artemisia dracuncululus*), tatula (*Noce mettela*), kitica (*Herba centauri minoris*), imela cerava (*Viscum album*), ljutika (*Allium ascalonicum*), mravinjac (*Origanum vulgare*), iva (*Salix caprea*), srčenjak (*Gentiana lutea*), paprat (*Pteridium aquilinum*), ježavina (*Arbutus unedo*), sprež (*Helleborus multifidus*), osluživ (*Sempervivo maggiore*), zovina (*Sambucus nigra*), čičak (*Arctium lappa*), žutinica (*Cichorium intybus*), svrbiguzica (*Rosa canina*). Biskup fra Paškal Vujčić (Glavina Donja 1826. - Imotski 1888.) bavio se i botanikom. Zapisao je mnoštvo narodnih naziva biljaka, koje je poslao Bogoslavu Šuleku za njegov Jugoslavenski imenik bilja (Zagreb, 1879.). Roberto de Visiani (Šibenik 1800. - Padova 1878.) u svojoj knjizi "Stirpium Dalmaticarum Specimen" (Patavii, 1826.) spominje biljke sprež i plutnjak koje je našao u Imotskoj krajini, te ostatke sječe šuma u oklici Imotskog. Emanuel Nikolić u svojoj knjizi "Escursioni in Dalmazia" (Zadar, 1900.) piše da je na sjevernoj strani Biokove posjećeno 80 000 stabala za Francuske okupacije (1806. do 1814.), a upotrebljavana su za gradnju vojarni duž ceste. Nikolić u svom putopisu spominje više biljaka koje je pronašao penjući se iz Zagvozda na Biokovu.

Podaci o biljnom, ali i o životinjskom svijetu Imotske krajine iz starijih vremena su vrlo oskudni, pa su time i dragocjeniji. Tako je, primjerice, najstariji spomen o uzgoju vinove

loze u Imotskoj krajini sačuvala jedna isprava iz registra splitskog notara Tome de Cingula. U njoj se spominje 1400. godine vinograd u posjedu Ratka Gostojevića iz Kamenmosta.

Duhan se u Imotskoj krajini sadio preko sto godina ranije nego što se do sada smatralo. Naime, u Zadru je 1762. godine sklopljen ugovor kojim zakupnik Josip Bianchini dozvoljava Ivanu Ruberti iz Sinja skupljanje duhana na području Imotskog. Krumpir se u Imotskoj krajini počinje saditi 1809. godine, prije nego igdje u Dalmaciji.

Na području Imotske krajine vršena su uz botanička i geološka, petrografska, geografska, zoološka i druga istraživanja, ali gotovo nikada sustavno. Tako nam je poznato da je 1841. godine u Crvenom jezeru pronađeno četiri vrste riba, od kojih je Haeckel jednu označio kao novu vrstu. Tada je u Imotskoj krajini obitavalo mnoštvo vukova koji su bili opasni za stoku i ljude, pa su vlasti davale 20 do 25 forinti za ubijenog vuka. U prošlosti je na području Imotske krajine obitavao jelen, a pronađeno je više kostura. U Vinjanima Donjim je 1926. godine na lokalitetu Romanovac pronađen skelet fosilnog šumskog slona, koji je bio visok četiri metra, a ostaci njegova kostura čuvaju se u paleontološkoj zbirci Franjevačkog samostana u Sinju. Na više mjesta u vapnencima Imotske krajine pronađeni su brojni otisci ljuštura nekoliko vrsta školjki.

□ **Kulturna i prirodna baština**

Prirodna baština

- Zaštićeni dijelovi prirode

Naziv zaštićenog dijela prirode – lokalitet	Općina/Grad	Kategorija zaštite	Godina proglašenja
Rijeka Vrljika (izvor)	Grad Imotski	Posebni rezervat (ihtiološki)	1971.
Imotska jezera – Gaj	Grad Imotski	Značajni krajobraz	
Crveno jezero	Grad Imotski	Spomenik prirode (geomorfološki)	1964.
Modro jezero	Grad Imotski	Spomenik prirode (geomorfološki)	1964.

Vrljika

Izvorišni dio i obalni pojas rijeke Vrljike od 100 m sa svake strane od izvora do mosta na Perinuši, površine od 0,50 km², proglašen je 1971. godine posebnim ihtiološkim rezervatom. Iako je po opsegu malen, rezervat se odlikuje visokom kvalitetom vode, a ihtiološki je vrlo zanimljiv u europskim razmjerima.

Slika 7. Rijeka Vrljika



Rijeka Vrljika pripada jadranskom slijevu. Važno je napomenuti da jadranski slijev ima oko 28 endema, za razliku od dunavskog, koji ih ima samo 2. U Vrljici ima više endemičnih rodova i vrsta riba. Svi ovi endemi nisu još dovoljno proučeni. Osim mekousne pastrve, *Salmothymus obtusirostris* i imotske gaovice, *Phoxinellus adpersus*, zaštitu uživa i cjelokupna fauna i flora uključujući i rakove, posebno populacija deseteronožnih rakova podvrste *Austropotamobius pallipes italicus*.

Imotska jezera - Gaj

Ovo je područje sjeverno od grada Imotskog zaštićeno 1971. godine u kategoriji zaštićenog krajobraza. Ovaj značajni krajobraz obuhvaća u svom sastavu geomorfološke spomenike prirode Modro i Crveno jezero, te veći kompleks zemljišta, uglavnom pod šumom crnog bora, ukupne površine 3,78 km².

Crveno jezero

Crveno jezero je zaštićeno 1964. godine u kategoriji spomenika prirode.

Nalazi se oko 1,5 km sjeverozapadno od Imotskog. Jedinstvena je prirodnoznanstvena pojava i primjer specifične hidrografije i morfologije našeg krša. Karakteristično je po boji, obliku, dimenzijama, hidrološkim pojavama i načinom postanka.

Nastalo je urušavanjem stropova golemih podzemnih prostorija u tektonskoj zoni. Duboko je cca 500 m, a od toga 320 m otpada na dubinu samog jezera. Dno jezera je samo 19 m iznad razine mora. Dimenzije jezera su cca 120 x 150 m. Vapnenačke strane su gotovo sasvim okomite i djelomično crveno-smeđe boje, po čemu je jezero i dobilo ime. Jedno je od najdubljih stalno potopljenih speleoloških objekata-jama u svijetu.

Slika 8. Crveno jezero



Modro jezero

Zaštićeno je 1964. godine u kategoriji spomenika prirode. Smješteno je uz sam Imotski, u provaliji dubokoj cca 200 m, bubrežaste forme s dimenzijama cca 800 x 500 m. Dimenzije jezera su promjenjive tokom godine, za velikih suša čak i presuši. U njegovom dnu se nalaze estavele (otvori) koji se za vrijeme kiša ponašaju kao vrela, a u sušnom razdoblju kao ponori.

Slika 9. Modro Jezero



Ime je dobilo po intenzivno plavoj boji vode. Obale nisu tako strme kao kod Crvenog jezera, pa je uređen put do samog dna.

Pregled povijesno-prostornog razvoja

Prostor Imotske krajine naseljen je od prapovijesti što svjedoče i sačuvane pretpovijesne gomile i gradine. Eneolitski nalazi strelice ne Imotskoj tvrđavi ukazuje na mogućnost naseljavanja ovog strateški istaknutog položaja u najranije doba. Imotsku su krajinu naseljavali Delmati pa je na ovom području pronađeno mnogo predmeta koji potječu iz ilirskog doba.

Najvažnije mjesto na području Imotske krajine za vrijeme rimske vlasti bilo je Novae (Runovići). Cijelo područje premreženo je nizom putova i cesta od kojih je glavna ispresijecala Imotsku krajinu u pravcu sjeverozapad – jugoistok te preko Ciste i Lovreća prolazila kroz Lokvičiće dalje prema Runovićima u Hercegovinu. Od glavne ceste odvajale su se tri sporedne od kojih je sjeverna išla od Lovreća preko Prološca, Imotskog na Goricu te se kod Drinovaca vraćala na glavnu cestu. Dva ogranka ove ceste išla su iz Imotskog, jedan na Cvitića most, a drugi u Posušje. Na starim rimskim cestama su i današnje, ujedno i najvažnija i najprometnija cesta u Imotskoj krajini kojom se spajaju Biorine – Cista – Lovreć - Krivodol – Imotski, a koja se stoljećima nazivala "rimska cesta". Gdje se nalazilo rimsko naselje Emotha ili Ematha – Emanio još nije točno utvrđeno. Na mjesto današnjeg Imotskog helenistički povjesničar Ptolomej stavlja Salonianu za koju povjesničar Grga Novak drži da je krivo tradirana Innaronia. Ante Ujević smatra da se rimska Imotha nalazila u bliskoj okolini današnjeg Imotskog što temelji na nalazu novca, mozaika, vodovoda, dijela zidine te brončane statue Venere na prostoru od Borka do Glavine. Današnji Imotski vjerojatno je bio u predrimsko i rimsko doba neka vrsta postaje za putnike, vojne promatračice te pored gospodarskog i prometnog središta Novae, manje važno naselje.

Nakon razdoblja završetka rimske vlasti i burnih seoba naroda područje Imotske krajine zauzimaju Hrvati te se prostor organizira u jednu od 11 župa koje spominje bizantski car Konstantin Porfirogenet. Župa Emotha (Imota) obuhvaćala je jedinstveni prostor polja s okolnim brdima te je tako naslijedila organiziranost tog prostora započetu rimskim municipijem. Imotska župa zauzimala je područje današnje Imotske krajine, uvalu Posušja i dio Bekije. Prvi spomen Imotskog u povijesnim izvorima (950. godine) upućuje na pretpostavku da u to vrijeme nastaje jezgra današnje tvrđave, analogno drugim utvrđenim gradovima unutrašnjosti Dalmacije. U kasnom srednjem vijeku tvrđava je proširena što pokazuju ostaci tvrđave Topana. Daljnja povijest prostora Imotskog vezuje se uz rijetke vijesti koje je uključuju u različite sukobe ugarsko – hrvatskih kraljeva i velikaša s gospodarima Bosne jer se na prostoru Imotske krajine nije se formirao jak sloj domaćih feudalaca. Tijekom 13. i 14. stoljeća oslabljena vlast hrvatsko – ugarskih kraljeva omogućila je velikašima da se smjenjuju na području Imotske krajine koja je bila pod hrvatskim banom Pavlom Šubićem, a zatim velikaškom obitelji Nelipić pa Ivan Nelipić podiže imotski samostan koji se prvi put spominje 1343. Utjecaj Nelipića istisnuo je bosanski velikaš Stjepan II. Kotomanić do 1357. kad je Ludovik I Anžvinac ponovo vratio župe Glamoč, Livno, Duvno i Imotu. Nelipići su i dalje prisutni na ovom području čemu svjedoči i isprava kralja Ludovika iz 1372. iz koje proizlazi da Ivan Nelipić drži i Imotski. Nakon njegove smrti dolazi do ponovnih dinastičkih sukoba pa dio dalmatinskih gradova, otoka i zaleđa, a s njima i Imotska krajina dolaze pod vlast bosanskog kralja Tvrtka, a nakon njegove smrti na području cijele Dalmacije smjenjuju se kralj Žigmund, Ladislav Napuljski, bosanski kraljevi i brojni osiljeni hrvatski velikaši. Splitski herceg i bosanski vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić 1403. stolovao je u Imotskom gdje s mu Dubrovčani uputili svoje izaslanstvo. Ponovna previranja dovela su područje Imotskog pod vlast Sandalja Hranića, moćnog humskog velikaša čiji je nasljednik Stjepan Vukčić Kosača neko vrijeme stolovao u imotskoj tvrđavi.

Novo razdoblje u povijesti ovih prostora započinje sve intenzivnijim približavanjem Turaka koji se nakon osvajanja Bosne 1463. zalijeću na područje Huma i Imotske krajine, Hercegovinu osvajaju 1480., a potpuno su se učvrstili 1493. nakon konačnog pada imotske tvrđave i čitave krajine. Nakon zauzimanja, u gradu su se naselili turski vojnici i upravitelji koji su zauzeli i najplodnije dijelove imotskog polja, a dio domaćeg stanovništva iselio je u

makarsko primorje, otoke, čak i u Italiju. Imotsku krajinu napuštaju franjevci koji se iz samostana u Prološkom blatu sele u Omiš. Imotski postaje značajnije središte na rubu prostranog turskog carstva. U tvrđavi koja se u to vrijeme širi i učvršćuje stoluje aga, povremeno dizdar, dok se vlast kadije protezala na širi teritorij od Zadvarje do Trilja i dijela Hercegovine. Za potrebe turskog stanovništva gradi se i đamija koja je prikazana na najstarijem crtežu Imotskog iz 1717. Čitav sjeverni rub Modrog jezera bio je utvrđen manjim kulama – osmatračnicama. Iz vremena dvostoljetne turske vlasti nema ostataka ni svjetovne ni crkvene arhitekture. Kandijski rat između Turaka i Mlečana uzrokovao je dosta gubitaka na obje strane, a na području Imotske krajine i zbog brojnijih pljačkanja hajduka i uskoka koji odvodili stanovništvo iz ovog područja. Na početku Morejskog rata, Turci su potučeni nakon napada na Sinj te su se Mlečani, na poticaj mostarskog trgovca Šioća i imotskih fratara koji su s oko 800 katolika pobjegli u Omiš i na posjede Perinović – Franchesci, odlučili napasti Imotski. Opsjedanje tvrđave započelo je 27. srpnja 1717. Nakon dva dana borbi Turci su se odlučili na pregovore te je Imotski oslobođen na Gospu od Anđela (2. kolovoza 1717.). Mlečani su time proširili svoju vlast u Dalmaciji te su posjede nazvali "aquisti novissimi", a granice je išla linijom Imotski – Vrgorac – Metković što je i potvrđeno Požarevačkim mirom. Mlečani su trebali napuštena područja naseliti novim stanovništvom stoga je providur Mocenigo naselio je na područje Imotske krajine crnogorske obitelji iz istočne Hercegovine pa su i zaseok prozvali Crnogorci te je uređena crkvena pravoslavna općina u Glavini. Za zasluge u ratu protiv Turaka Mlečani su nagradili i obitelj Franceschi dodijelivši im zemlju u Prološkom blatu gdje su oni sagradili mlinicu, a cijelo područje nazvano je Perinuša po Ivanu Perinoviću Franceschiju.

Mletačka vlast na području Imotskog potpuno je jednaka njihovom načinu upravljanja čitavom Dalmacijom koja tijekom njihove vladavine gospodarski stagnira. Kratkotrajnu Prvu austrijsku upravu zamijenila je francuska za čije se vladavine (1806. – 1813.) intenzivirala cestogradnja pa je izgrađena važna cesta kroz Imotsku krajinu (Grabovac – Zagvozd - Župa - Rašćane). 1814. godine započinje Druga austrijska vladavine koja nastavlja mletačku politiku na ovim prostorima koji ostaju kulturno i gospodarski zaostali. Građevna djelatnost ograničena je na gradnju župskih kuća i crkava. Za austrijska uprave vrhunac doseže sadnja duhana započeta još za Mletačke republike te se gradi Duhanska stanica. Krajem 19. stoljeća započinju radovi na melioraciji Imotskog polja.

Slika 10. Ulomak pletera sa Topane



Kulturno – povijesne i prirodne vrijednosti na prostoru obuhvata Prostornog plana uređenja grada Imotskog

Za potrebe izrade ovog plana izrađena je konzervatorska podloga kojom su inventarizirana i vrednovana nepokretna kulturna dobra grada Imotskog. Nepokretna kulturna dobra sistematizirana su prema vrstama i podvrstama. Osnovna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

- povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- povijesne građevine i sklopovi,
- elementi povijesne opreme prostora, tehničke građevine s uređajima,
- područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe
- arheološka nalazišta i lokaliteti,
- krajolik ili njegov dio što svjedoči o čovjekovoj prisutnosti u prostoru.
- etnozone

Nepokretna kulturna dobra navedena kako slijedi, imaju svojstva kulturnog dobra, i podliježu pravima i obvezama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Pravni status zaštite obuhvaćen je sljedećim kategorijama:

- kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
- preventivno zaštićeno kulturno dobro
- (evidentirano) zaštita prostornim planom

Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra pripadaju vrsti sakralnih, i civilnih građevina. Pojedinačne građevine i sklopovi također su vrednovani navedenim kategorijama: nacionalnog (I. kategorija), regionalnog (II. kategorija), lokalnog (III. kategorija) značaja. Na području grada Imotskog nema kulturnih dobara koje bi bile vrednovane kao 0. kategorija, internacionalnog značaja.

Zone zaštite određene su u cilju očuvanja tipoloških karakteristika povijesnog naselja i njegove karakteristične slike, te očuvanju njegovih povijesnih struktura (prostornih i graditeljskih). Diferencirane su prema stupnju očuvanosti povijesne građevne strukture i prostorne organizacije i različitih režima i mogućih zahvata. Zone zaštite povijesnih naselja definirane su kao **A zona zaštite** - kao prvi stupanj zaštite i odnosi se na zonu u kojoj se u potpunosti štiti ustroj naselja. **B zona zaštite** vrednuje se kao 2. stupanj zaštite i uključuje povijesni prostor naselja u kojem je očuvana tradicionalna matrica, mreža ulica i parcelacija te pripadajuća povijesna (tradicijska) arhitektura, ali je djelomice izgrađena i novijim građevinama koje čine skladnu cjelinu.

Slijedom suvremenih zamisli o zaštiti nepokretnih kulturnih dobara, uvedeni su i pojmovi kulturnog krajolika i etnozona koje čine topografski definirana područja u kojima je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti.

Kultivirani krajolik (kao dio sveukupnog kulturnog krajolika) podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru.

Razlikujemo sljedeće vrste krajolika:

- namjerno kreiran krajolik, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove, stvorene iz estetskog razloga, vezane uz religijske ili druge monumentalne građevine.
- krajolik nastao organskim putem, višestoljetnim djelovanjem društvenog, gospodarskog, administrativnog ili religijskog poticaja na svoj prirodni okoliš. Razlikujemo fosilni krajolik, u kojem je evolucijski proces u nekom trenutku prošlosti došao do kraja, i kontinuirani krajolik koji je zadržao djelatnu društvenu ulogu u suvremenom društvu, usko povezanu s tradicijskim načinom života, u kojem je evolucijski proces još uvijek u tijeku, a istovremeno još uvijek pruža materijalne dokaze svoje evolucije kroz vrijeme (poljodjelski krajolik).

Kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH:

- arheološko nalazište Gradina na crvenom jezeru, Imotski, upisano u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4626
- kulturno povijesna cjelina Imotskog, upisana u registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-5355
- crkva Sv. Franje Asiškog i samostan, Imotski, upisani u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z – 4594
- kompleks Režije duhana, Imotski, upisan u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-3688
- kompleks stare Zdravstvene stanice, Imotski, upisan u registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4559
- kuća Benzon, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4004
- tvrđava Topana, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4425
- POU Imotski, Zavičajni muzej Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4439
- slika Gospe od Anđela, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z- 5718
- zbirka Franjevačkog samostana , Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4768
- srednjovjekovno groblje Rudežove kuće, Donji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-5934
- arheološko nalazište Borak, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4622
- crkva Sv. Roka, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-3689
- arheološko nalazište Zelena glavica, Glavina Donja, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4623
- kulturno povijesna seoska cjelina Kukavice, Glavina Donja, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-5596

- ruralna cjelina Medvidovići, Glavina Gornja, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-3852

Preventivno zaštićena kulturna dobra:

- zgrada Zavičajnog muzej Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P- 4201
- proprovjedaonica i crkve sv. Frane Asiškog, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4325
- Radeljića mlinica, Donji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4207
- stara crkva sv. Katarine, Donji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4395
- arheološko nalazište Janjišev dub, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4455
- zaseok Đuzeli, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-3978

Kulturna dobra za koje se predlaže pokretanje postupka za upis u Registar kulturnih dobara RH:

- arheološko nalazište Braćova glavica, Glavina Gornja
- arheološko nalazište Mala (Ukradenova) gradina, Glavina Gornja

□ **Stanovništvo**

Obilježja stanovništva zasigurno su vrlo bitne značajke svakog naselja. Pojedine demografske karakteristike u velikoj mjeri determiniraju njegov gospodarski, kulturni i opći društveni razvitak. Podaci o spolnoj, starosnoj, ekonomskoj i obrazovnoj strukturi domicilnog stanovništva indikatori su razvojnog potencijala određene lokalne sredine.

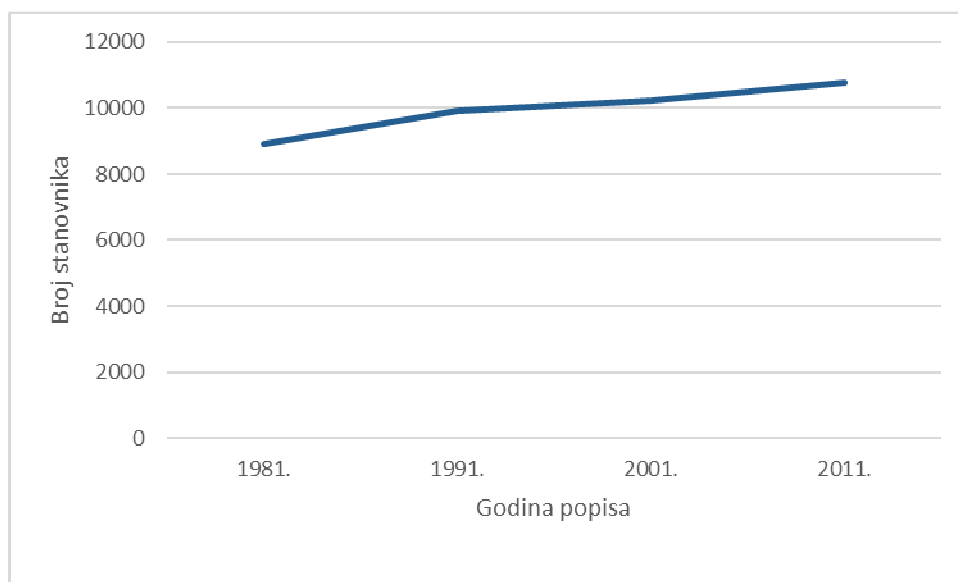
Na području Grada po popisu iz 2011. živi 10764 stanovnika, što čini 2,37% stanovnika Županije. Gustoća naseljenosti 2011. je iznosila 185,24 st/km², te možemo zaključiti da se radi o relativno gusto naseljenom području.

Tablica 2. Kretanje stanovnika grada Imotskog

Naselje	Površina km ²	Godina popisa			
		1981.	1991.	2001.	2011.
Vinjani Donji	17,24	1952	2056	2063	2169
Glavina Donja	8,92	1984	1731	1770	1748
Glavina Gornja	10,49	224	271	234	283
Vinjani Gornji	17,19	1467	1500	1417	1422
Imotski	3,26	2877	4000	4347	4757
Medvidovića Draga	1,01	407	377	382	385
Ukupno	58,11	8911	9935	10213	10764

Izvor: www.dzs.hr

Slika 11. Kretanje stanovnika 1981-2011.



Izvor: www.dzs.hr, popis 2011. godine.

Promatrajući kretanje stanovnika područja Grada Imotskog uočava se tendencija laganog porasta na koji najveći utjecaj ima samo stanovništvo središnjeg naselja Imotskog i naselja Donji Vinjani.

U 2011. godini u odnosu na 1981. broj stanovnika se povećao za cca 21%.

Domaćinstva

Po popisu 2001. godine zabilježen je broj od 2594 domaćinstava, sa prosječnom veličinom domaćinstva od 3,9 člana, što je slična veličina domaćinstva u 1991. godini, te je očigledno da je u posljednjem desetogodišnjem razdoblju došlo do stabilizacije veličine domaćinstava.

Stanovanje

Tablica 3. Stanovi na području grada Imotskog

	Ukupno	stanovi za stalno stanovanje				stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
		ukupno	nastanjeni	privremeno nenastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
Broj	3.014	2.969	2.454	425	90	25	3	17
m ²	203.561	201.749	180.224	17.790	3.735	1.080	90	642

Izvor: www.dzs.hr, popis 2001. godine.

Na području grada Imotskog po popisu 2001. godine ima 3014 stanova, od kojih je nastanjeno 2454 stana. Uspoređujući podatke sa 1991. godinom bilježimo povećanje stambenog fonda od 13%. Odnos stanova i stanovnika je 3,4 stanovnika na jedan stan. U proteklom razdoblju stambeni standard na čitavom imotskom području znatno se poboljšao što je vidljivo iz pokazatelja veličine i opremljenosti stambenog fonda.

□ **Gospodarstvo**

Gospodarstvo je sve do sedamdesetih godina ovoga stoljeća bilo uglavnom ograničeno na poljodjelstvo i stočarstvo. Od žitarica se najviše uzgaja pšenica, kukuruz i povrtlarske kulture, a sve do šezdesetih godina ovoga stoljeća sadio se i duhan.

Osnovni pravci razvoja gospodarstva kretali su se u pravcu industrijalizacije kao temeljnog preduvjeta razvoja. Međutim, poljoprivredna djelatnost tu ima dominantan položaj, a ostali sektori gospodarstva nisu dosegli razinu razvijenosti koja bi mogla utjecati na bolji životni standard.

Imotski je bio značajno industrijsko središte, u kojem su bili smješteni industrijski pogoni koji su predstavljali početke razvoja industrijske djelatnosti, poput „Imote“, „Agrokoke“ i sl. U strukturi gospodarstva Imotskog danas udio industrijske proizvodnje nije na zavidnoj razini. Tržište se ogleda u proizvodnji tekstila.

Kao značajnu treba spomenuti i tradiciju trgovine koja danas stagnira zbog jeftinije robe iz susjedne BiH. Dio trgovačkih kapaciteta, naročito u centru Imotskog, usmjeren je potrebama stanovnika Imotskog, dok je periferni dio trgovačkih kapaciteta usmjeren prema stanovnicima obližnjih općina.

Poljoprivreda

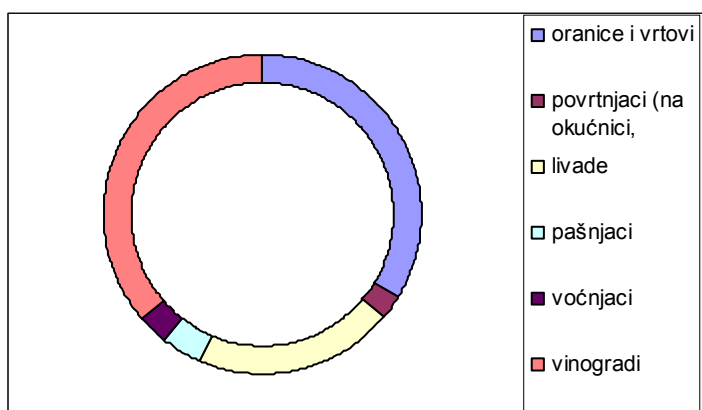
Od žitarica se najviše uzgaja pšenica, kukuruz i povrtlarske kulture, a sve do šezdesetih godina ovoga stoljeća sadio se i duhan. Uzgajaju se i različite voćke (trešnja, višnja, jabuka, šljiva, kruška). Uz poljodjelstvo bilo je dobro zastupljeno i stočarstvo (goveda, konji, ovce i koze) koje je danas svedeno na minimum.

Tablica 4. Površina korištenoga poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama

Korišteno poljoprivredno zemljište, ha								Ostalo zemljište, ha		
ukupno	oranice i vrtovi	povrtnjaci (na okućnici, korišteni za vlastite potrebe)	livade	pašnjaci	voćnjaci	vinogradi	rasadnici i košaračka vrba i dr.	ukupno	od toga: neobrađeno poljoprivredno zemljište	od toga: šumsko zemljište
387,09	130,06	9,48	79,16	15,4	12,59	140,39	0,01	434,37	178,45	207,15

Izvor: Popis poljoprivrede 2003.

Slika 12. Struktura korištenog poljoprivrednog zemljišta



Zamijećene su tendencije u izmjeni strukture korištenja obradivih površina, sa dosada najviše zastupljenih žitarica i krmnog bilja, na veći uzgoj vinove loze i povrtlarskih kultura.

Šumske površine nemaju gospodarskog značaja, uglavnom su zastupljene degradirane i niske očuvane šume (oko 87%), dok tzv. visoke šume jele, bora i hrasta (duba), imaju malu postotnu zastupljenost od oko 13% i spadaju u kategoriju zaštitnih šuma.

„Hrvatske šume“ Uprava šuma Split, Šumarija Imotski, izradila je program gospodarenja šumama za gospodarske jedinice:

Badnjevice

Smještena je u istočnom dijelu Dalmatinske zagore neposredno uz granicu s Republikom Bosnom i Hercegovinom. Dužina ove jedinice (zračna linija) smjera sjeverozapad-jugoistok iznosi cca 23 km, najveće je širine kod Imotskog smjera jugozapad-sjeveroistok i iznosi cca 6 km, a najuža je kod Donjeg Proložca preko kanjona Badnjevice, te iznosi 2.2 km zračne linije. Smještena je na krškoj visoravni, strmim padinama i vododerinama koje se s južne strane naslanjaju na Imotsko polje. Prema sustavu lokalne samouprave većim dijelom smještena je na području Imotskog i grada Proložac, a manjim dijelom grada Lovreć.

Šuma i šumska zemljišta ove jedinice nalaze se na području katastarskih granica Vinjani, Imotski-Glavina, Proložac, Postranje i Studenci, a ukupna površina jedinice iznosi 3318 hektar.

Mješovita šuma hrasta medunca i bijelog graba temeljna je zajednica u ovoj jedinici.

Orljača

Smještena je u katastarskim granicama Poljica, Medov Dolac, Zagvozd, Lokvičići, Krstatice, Župa, Slivno, Lovreć, Grabovac i Raščane. Širina (SI-JZ) iznosi 2.5 do 6.5 km, a dužina (JI-SZ) je cca 20 km. Graniči s jedinicom *Maglaj-Kruškovnik* na sjeverozapadu, s jedinicom *Osoje* na sjeveroistoku, te *Žeževicom* na zapadu. Ukupna površina iznosi 6842 ha.

Maglaj-Kruškovnik

Smještena je u katastarskim granicama Aržano, Dobranje, Cista, Lokvičići, Lovreć, Opanci, Postranje, Studenci, Svib i Tijarica. Širina (SI-JZ) iznosi 4.5 do 9.2 km, a dužina (JI-SZ) je 19 km. Ukupna površina jedinice iznosi 7904 ha.

Osoje

Smještena je u katastarskim granicama Krstatice, Lokvičići, Medov Dolac, Podbablje, Poljica, Postranje, Runović, Slivno i Zagvozd. Širina (SI-JZ) iznosi 7.5 km, a dužina (JI-SZ) je 20 km. Ukupna površina jedinice iznosi 5338 ha.

Šumarija Imotski gospodari sa šumom i šumskim zemljištem od 30405 ha površine, a od toga otpada:

a) obrasle površine	23850 ha
-panjača medunca	4076 ha
-panjača crnog graba	374 ha
-sjemenjača bukve	688 ha
-sjemenjača jele	102 ha
-šikara	17506 ha
-kultura crnog bora	1104 ha
b) neobrasle površine	5827 ha
c) neplodno zemljište	

Tablica 5. Struktura šuma i šumskog zemljišta grada Imotskog u ha

	visoke šume	nisko raslinje	ukupno
Grad Imotski	6334	17506	23850
ukupno	6334	17506	23850

Ostale djelatnosti

Zanatske usluge i servisi

Prisutni su pretežno kroz samostalne obrtničke radnje među kojima su zanatska proizvodnja, servisi, autoprijevoznici i ostale uslužne radnje. Većina ih se nalazi na području grada Imotskog.

Iskorištavanje mineralnih sirovina

Od mineralnih sirovina najrasprostranjeniji je vapnenac koji se vadi na lokalitetu Vinjani Gornji, i služi kao tehnički kamen u građevinarstvu.

Trgovina

U dosadašnjem razvoju područja u predratnom periodu očita je povezanost između koncentracije stanovništva i razvitka uslužnih sadržaja. Osim toga, obnova uslužne mreže, prije svega trgovačke kao i raznih zanatskih radnji, smatra se jednom od pretpostavki življenja na ovom području.

Usluge i trgovina razvijeni su kao i na ostalim područjima, u mjeri koja odgovara potražnji, što je u uskoj vezi s mogućnostima zarade stanovništva, odnosno zaposlenja i efikasnosti gospodarstva.

Uglavnom se radi o interesu privatnog kapitala da uz relativno mala ulaganja osigura snabdijevanje stanovništva osnovnim prehrambenim artiklima i drugom robom za svakodnevnu uporabu.

Dio trgovačkih kapaciteta, naročito u centru Imotskog, usmjeren je potrebama stanovnika Imotskog, dok je periferni dio trgovačkih kapaciteta usmjeren prema stanovnicima obližnjih općina.

Razvoj trgovina danas stagnira zbog jeftinije robe iz susjedne BiH.

Razvoj trgovačke djelatnosti temelji se na namjeri da gradsko središte bude i trgovačko središte cijelog kraja u kojem će biti moguća nabavka onih vrsta poljoprivrednih i industrijskih proizvoda koji su nužni za funkcioniranje suvremenih poljoprivrednih gospodarstava.

Turizam

Grad Imotski ima uvjete za razvoj turizma zbog svojih jedinstvenih prirodnih obilježja i prometnog položaja. Moguć je razvitak specifičnih oblika turizma (izletnički turizam, tranzitni turizam, lovni turizam, seoski turizam, obzirom na mogućnosti stočarstva i poljodjelstva).

Bogatstvo povijesno-kulturne baštine nudi široku lepezu turističkih usluga. Tu gost može pronaći i provesti ugodne trenutke za razgledavanje, odmor, rekreaciju i zabavu.

Okolica Imotskog također je povoljna za sport i rekreaciju.

Osnovni ciljevi razvoja gospodarstva bi bili:

- oživljavanje gospodarstva i redefiniranje gospodarske uloge područja u širim regionalnim okvirima u cilju potpunijeg i učinkovitijeg iskorištavanja pogodnosti resursa
- razvijanje onih gospodarskih sadržaja koji čine cjelinu ponude sačuvanog i ekološki vrijednog gospodarskog područja
- dostizanje i održavanje stabilne stope rasta prihoda i zaposlenosti kapaciteta
- podizanje nivoa angažiranosti i društvenog standarda stanovništva

Osnovne postavke razvitka gospodarstva su:

- poljodjelstvo (posebno stočarstvo), prehrambeni i prerađivački kapaciteti, bit će osnovne gospodarske grane
- posebni vidovi turizma, športa i rekreacije (izletnički, planinski i sl.)
- proizvodne i uslužne djelatnosti komplementarne razvoju poljoprivredne proizvodnje (prehrambena industrija, prerađivački i skladišni kapaciteti), korištenje mineralnih sirovina, te djelatnosti koje su u službi osnovnih usmjerenja (prijevoz, trgovina, usluge, graditeljstvo, razne vrste obrta i sl.)

Svaki program treba biti interesno utemeljena i uravnotežena gospodarsko-programska valorizacija cjelovitog resursa ovog područja.

U cilju stimuliranja razvitka gospodarskih djelatnosti, ovaj dokument prostornog uređenja ima zadatak da u skladu s koncepcijskim opredjeljenjima osigura prostorne okvire i utvrdi mjere kojima se osiguravaju pretpostavke za mogući gospodarski razvoj te ostvaruje zaštita i očuvanje prostora kao temeljnog resursa razvoja djelatnosti.

□ **Društvene djelatnosti**

Razvojem društvenih djelatnosti potrebno je u potpunosti zadovoljiti potrebe stanovništva u oblasti predškolskog odgoja, osnovnog obrazovanja, zdravstvene zaštite i fizičke kulture.

U oblasti *kulture* potrebno je osigurati uvjete za rad kina, kazališta, nastupanje dramskih grupa i sl., te predvidjeti realizaciju višenamjenskih prostora koji mogu primiti kulturne sadržaje u lokalnim središtima, a posebno djelatnost knjižnica i čitaonica koje se mogu locirati i u okviru osnovnih škola ili u domovima kulture.

▪ *Ostale javne službe i ustanove*

Ispostave županijskih tijela, financijskih institucija i banaka, pravosudnih i ostalih državnih tijela, te ustanove ostalih javnih službi smještene su u gradskom središtu Imotskom. Tek eventualnim jačanjem razvojnih podcentara (lokalnih središta) kao samostalnih središta moguće je očekivati i lociranje pojedinih službi u tim središtima.

□ **Objekti infrastrukture**

Cestovni promet

Osnovu cestovne mreže imotskog područja danas čini:

Državne ceste:

- D 60; Brnaze (D1) – Cista Provo – Imotski – GP Vinjani Donji (gr. R. BiH)
- D76: Baško Polje(D8) – Imotski – G.P. Vinjani Gornji (gr. BiH).

Županijske ceste:

- Ž 6156 G.P. Cera (granica R.BiH)-Ričice-Imotski (D 60)
- Ž 6157 Studenci (Ž6155) – D. Proložac – Glavina D. (D 60)
- Ž 6181 Šumet – Kamenmost (D60)
- Ž 6185 Gornji Vinjani (L67154) – D76

Lokalne ceste:

- L67153 Proložac G. (Ž6184) – Imotski (D 60)
- L67154 Glavina Gornja – Vinjani G. (Ž6185)
- L67155 Đereci (Ž6185) – Jovića most (Gr. BiH)
- L 67157 Perinuša – Glavina D. (6157)
- L 67161 Glavina D. (D 60) – Medvid. Draga – Vinjani D. (D 221)
- L67166 Kukavice – L67155
- L67167 Jovići (L67155) – Leke (D 60)
- L67168 D 60 (Solduša) - Jelavići
- L67169 D 60 (Aračići) – Crna gora
- L67170 Vinjani D. (D221) – Runović (Ž6182)

Sa stanovišta razvijenosti cestovne mreže i moderniziranosti stanja ukupne cestovne mreže za razvoj i povezanost grada Imotskog s regionalnim centrom Splitom i manjim centrima je zadovoljavajuća.

Na području Grada Imotskog nalaze se cestovni granični prijelazi I. (Vinjani Donji) i II. (Vinjani Gornji) kategorije.

Zračni promet

Postojeći interventni heliodrom nalazi se na području Vinjana Gornjih.

Energetski sustav

Postojeći sustav elektroopskrbe Grada Imotskog sadrži sljedeće elektroenergetske objekte:

Prenosni objekti:

DV 400 kV Konjsko - Mostar

DV 220 kV Zakučac – Mostar

DV 110 kV Grude – Imotski

DV 110 kV Imotski – HE Kraljevac

TS 110/35 kV Imotski (1x20 MVA)

Distribucijski objekti:

TS 35/10 kV Konjevode (2x8 MVA)

KB 35 kV TS Imotski – TS Konjevode, XHP 48-A 4x1x150 mm², 90 m.

DV 35 kV TS Konjevode – TS Medvidovića Draga, 3x95 mm² Ač, 14,4 km.

47 distributivnih TS 10/0,4 kV ukupne instalirane snage 17 MVA, od čega je: 17 trafostanica tipa «Gradska» ukupne instalirane snage 12,6 MVA, 13 trafostanica tipa «tornjić» ukupne instalirane snage 2,68 MVA i 17 trafostanica tipa «stupna» instalirane snage 1,7 MVA.

DV 10 kV s dužinom glavne trase cca 15,0 km, a zajedno sa odcjepima ima ukupnu dužinu cca 29,0 km. Dalekovodi su izgrađeni na drvenim stupovima presjeka vodiča 50 mm² u dužini 9,7 km i presjeka 25 mm² u dužini cca 19,3 km.

KB 10(20) kV ukupne dužine cca 23,5 km, noviji kabeli su tip XHE 49A presjeka 150 mm² i stariji tip EPHP 81 A presjeka 185 mm².

Distributivni elektroenergetski konzum Grada Imotskog, danas iznosi:

- Opterećenje cca 10 MW
- Godišnja potrošnja oko 30 GWh.

Vodnogospodarstvo

Vodoopskrbni sustav grada Imotskog koristi pitku vodu iz izvorišta Opačac (rijeka Vrljika) čiji je kapacitet od 500-1300 l/s.

Iz tog izvorišta u sklopu realizacije sustava „Grupni vodovod Imotski“ osigurat će se opskrba najvećeg dijela naselja u bivšoj općini.

Kanalizacijska mreža

Od kanalizacijskih sustava izgrađeni su u samom centru grada sustavi mješovite kanalizacije, fekalne kanalizacije i razdjelne kanalizacije koji su spojeni u sustav javne kanalske mreže, čije se otpadne vode odvođe do centralnog mehaničko-biološkog prečištača. Pročistač se nalazi na području naselja a iz njega se pročišćena voda odvodi u korito stare Vrljike.

Kanalizacijski sustav Imotskog je mješoviti sustav koji sve prikupljene otpadne i oborinske vode dovodi gravitacijski do uređaja za pročišćavanje. To je moguće zahvaljujući činjenici da se uređaj nalazi u nizinskom dijelu zapadno od samog mjesta. Najstariji dio kanalizacijske mreže izgrađen je već 1935. godine, od kada se ona postupno razvija.

Uređaj za pročišćavanje Imotski je smješten u imotskom polju na lokaciji Glavina Donja, približno 1 km jugozapadno od centra mjesta, uz lijevu obalu potoka Glavina. Uređaj se nalazi na koti koja je niža od Imotskog što omogućava gravitacijski dotok otpadnih voda do uređaja.

U radu uređaja postoje mnogi problemi koji rezultiraju da on može samo djelomično zadovoljiti postavljene zahtjeve ispuštanja pročišćenih otpadnih voda. Obzirom na nisku efikasnost pročišćavanja ovakvo stanje je prvenstveno posljedica niskog opterećenja otpadnih voda na ulazu na uređaj, što omogućava da se i uz slabu efikasnost pročišćavanja postigne djelomično zadovoljenje postavljenih zahtjeva.

Na ostalom području ne postoji sustav javne odvodnje već svako domaćinstvo zasebno rješava odvodnju i dispoziciju otpadnih voda, najčešće putem individualnih septičkih jama, tzv. crnih jama.

Pošta i TK; Uvođenjem nove tehnologije u oblasti telekomunikacija tj. digitalnog sustava i izgradnjom nove poštanske zgrade u Imotskom, te već dovršenih poštanskih centara (Vinjani Gornji i Vinjani Donji), područje Grada ima dobro riješenu telefoniju.

1.2.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

Na temelju iznesenih podataka o stanju u Gradu Imotskom, moglo bi se ustvrditi da slijedi period sanacije i unapređenja postojećeg stanja u slijedećim oblastima:

- komunalne infrastrukture
- zaštite okoliša
- opremljenosti naselja i dijelova naselja pratećim sadržajima i objektima društvenog standarda.

Današnji trenutak promišljanja budućeg razvitka ovog područja treba temeljiti na novom pristupu, tj. održivom razvoju.

Budući razvitak prostora Grada Imotskog uvelike ovisi o vrednovanju postojećih resursa, prvenstveno u pogledu Imotskog polja, vrednovanju pograničnog položaja uz važne državne ceste, razvitku poljoprivrede i stočarstva, čiste industrije, posebnih vidova turizma koji će uvažavati prirodne i spomeničke atraktivnosti područja.

Stoga je u kontekstu razvojnih mogućnosti potrebno sagledati sljedeće:

- pogodnosti područja za razvoj specifičnih vidova turizma; prirodne ljepote, bogata i bujna vegetacija te specifična poluplaninska klima (zdravstveno-rekreacijski i izletnički turizam), športski turizam, kulturno povijesna baština, seoski i eko turizam u lokalnim eko pansionima...
- bogato i vrijedno kulturno-povijesno naslijeđe koje je potrebno integrirati u život općine temeljna je vrijednost prostora koju je potrebno vrednovati prilikom planiranja svih aktivnosti vezanih za uređenje pojedinih prostornih mikrocjelina
- povoljan geoprometni položaj

U budućem razvitku djelatnosti i uređenju prostora neophodno je slijediti odrednice održivog razvitka:

- ekološki odgovarajući razvitak (razvitak koji je ekološki osjetljiv i omogućava odgovarajuće korištenje, a katkad i nekorištenje prirodnih resursa (prenamjenu poljoprivrednih površina, degradaciju krajobraznih vrijednosti i sl.)
jednakopravni razvitak kojim se omogućava ravnomjerna distribucija razvojnih dobiti, unutar današnje i budućih generacija.

Prirodna obilježja grada Imotskog globalno ukazuju na **mogućnosti razvitka** ovog područja:

- Položaj Gradskog prostora, posebno u odnosu na prometne pravce koji se preko njega protežu, pružaju imotskom području povoljne mogućnosti za integriranje u širi regionalni prostor.
- Reljef, klima, pedološka osnova, vegetacija i vodni potencijali te prirodni fenomeni jezera čine povoljne uvjete razvoju poljodjelstva, stočarstva i specifičnih vidova turizma (lovni, rekreacijski, seoski, zdravstveni). Hidrološki odnosi i nedovršena regulacija vodotoka još uvijek su ograničavajući faktori potpune iskorištenosti poljoprivrednih površina.

Ograničenja razvoja

- infrastrukturna opremljenost se javlja kao ograničavajući faktor, ali i temeljni preduvjet daljnjeg razvoja naselja i gospodarskih djelatnosti (cestovni promet, nedovršenost sustava odvodnje, sustavnog zbrinjavanja otpada).
- opremljenosti naselja i dijelova naselja pratećim sadržajima i objektima društvenog standarda.

Poljodjelstvo i stočarstvo, bez obzira na spomenute povoljne prirodne mogućnosti, posljednjeg desetljeća je u opadanju (uslijed nedostatka radne snage, nezainteresiranosti za poljoprivrednom proizvodnjom zbog malih zarada i neadekvatnih državnih mjera za razvoj poljodjelstva, nedovršenog melioracijskog sustava). Dovršenjem melioracijskih radova poljoprivreda može u narednom razdoblju dati znatne ekonomske efekte.

Uzimajući u obzir koncentraciju stanovništva i gospodarskih aktivnosti zapaža se da je područje Grada Imotskog predstavljalo težište razvoja, gdje su u Gradskom središtu - Imotskom smještene sve središnje funkcije (koje su razvijene na teritoriju Grada).

U samom Imotskom razvijen je samo dio središnjih funkcija, pa se mnoge potrebe stanovništva moraju zadovoljavati u susjednim regionalnim centrima. .

U cilju zadržavanja stanovništva i stvaranja uvjeta za povratak domicilnog stanovništva, u budućem razdoblju treba se računati sa višom razinom opremljenosti središnjim funkcijama kako u samom Imotskom tako i gradskim podcentrima koje je potrebno razviti.

Daljnji razvitak Grada Imotskog moguće je bazirati na slijedećem:

- potrebno je poticati razvoj poljoprivrede, posebno na vrijednim poljima, razvoj prerade poljoprivrednih proizvoda (zdrava hrana kao nužnosti radi očuvanja tla i voda – zabrana korištenja kemijskih proizvoda u poljoprivredi), razvoj stočarstva na pašnjačkim površinama (intenzivni uzgoj)
- razvijenost prometne i ostale infrastrukture je vezana uz stanje gospodarstva, koje je nužno prestrukturirati i poticati razvitak širih područja,
- valorizacija krajobraznih vrijednosti i osobitih resursa područja (vode, krajobraz, kulturna baština, prirodni fenomeni), potpuno je izostala. U cilju razvoj turizma na ovom području vrednuje se kulturna i prirodna baština.
- prirodne pogodnosti (relativno blaga klima, vode i vodene površine, poljoprivredne i šumske površine, i dr.),
- biološka raznolikost, vrijedno kultivirani krajobraz, spomenička i prirodna baština.

Iz navedenog slijedi da je budući razvitak potrebno zasnivati na racionalnom korištenju prirodnih resursa te stvaranju ambijenta za zdrav život. Razvitak gospodarstva potrebno je uskladiti sa specifičnim zahtjevima zaštite voda i izvorišta ovog područja. U polaznom trenutku nije na tim izvorištima moguće graditi ubrzan gospodarski razvoj.

Prirodna bogatstva koja objektivno postoje treba postupno aktivirati, tj. valorizirati njihove ekonomske vrijednosti, izraditi potrebne studije i programe za njihovo korištenje, razumno

ih dovoditi u funkciju privređivanja i zaštititi ih od pogrešne upotrebe ili neracionalnog korištenja.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

U svrhu utvrđivanja ciljeva i zadataka uređenja prostora Županije vrednovan je povijesno-geoprometno-politički ustroj ovog prostora, izvršena je analiza prostorno-planske dokumentacije kojom se usmjeravao dosadašnji prostorni razvoj, a sve u cilju utvrđivanja resursa i konflikata u prostoru Županije, te potrebe njihovog pretvaranja u razvojne elemente prostora i otklanjanja ograničavajućih elemenata u budućoj prostornoj organizaciji Županije.

2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske određuje sustav središnjih naselja, odnosno izdvaja naselja u skupine koje su bitne za prepoznavanje skupa «manjih i srednjih» gradova kao nositelja razvoja u prostoru Splitsko-dalmatinske županije.

U cilju optimalnog razvoja naselja neophodno je odrediti optimalni stupanj urbanizacije (urbane i razvojne transformacije naselja i prostora) primjeren gospodarskoj i društvenoj razvijenosti Županije, te novi sustav središnjih naselja, razvojnih žarišta koji mora biti sukladan teritorijalnom ustrojstvu Županije (gradovi i općine). U tu svrhu treba koristiti sve prirodne i radom stvorene vrijednosti i ljudske potencijale u funkciji ravnomjernijeg regionalnog razvitka kao uvjet za optimalni ukupni razvoj i prostornu organizaciju županije. To opredjeljenje pretpostavlja policentričan razvoj, koji se ostvaruje takvom alokacijom investicija u proizvodne i infrastrukturne objekte koji pridonose razvitku manjih urbanih i razvojnih središta u žarištu razvoja.

Demografski se moraju obnavljati ruralna naselja u svim dijelovima Županije, gdje za to postoje objektivne potrebe i mogućnosti, podrazumijevajući pod tim osiguranje zaposlenja za rad sposobnom stanovništvu, skrb prema starom stanovništvu, te stvarno poboljšanje standarda i kvalitete življenja stanovništva.

Područja za razvoj naselja, tj. prostore u kojima se razvija najznačajniji dio rezidencijalnih, javnih (zdravstvenih, kulturnih, upravnih, financijskih, obrazovnih i dnevno rekreativnih) i prometnih funkcija naselja, potrebno je mjerama prostorno-planske politike razvijanja sustava prometne, komunalne i društvene infrastrukture racionalno razvijati i povećavati stupanj kakvoće života i rada u istima, te posebnim mjerama težiti smanjenju svih životnih rizika stanovnika, ali i urbanog/ruralnog ekosustava u cjelini.

Ciljevi županijskog značaja se tako mogu sažeti:

- policentrični razvoj naselja i urbanih funkcija radi usklađivanja rasporeda stanovništva i aktivnosti u prostoru Županije, kako bi se osigurali približno isti uvjeti i standard življenja stanovništva u svim dijelovima Županije. Time se u prvom redu podrazumijeva takav sustav Županije i šireg gravitacijskog područja koji će se uklopiti u državni sustav središnjih naselja. Potrebno je aktivnim mjerama populacijske, porezne, zemljišne i komunalne politike, opremanjem naselja poticati rast malih i srednjih gradova.

- formiranje sustava malih i srednjih gradova kao nositelja razvoja u prostoru, zbog uočenog nedostatka naselja koja bi mogla postati žarišta razvoja, na način da se osiguraju uvjeti za pozitivne učinke širenja procesa urbanizacije u svim dijelovima
- demografska obnova stanovništva što se odnosi na ublažavanje i ispravljanje negativnih demografskih tendencija (prirodnog prirasta, migracija i sl.), stalno poboljšavanje strukturnih i ostalih obilježja stanovništva i osiguranje ravnomjernog razmještaja stanovništva na prostoru Županije.

U oblasti razvoja infrastrukturnih sustava ističu se ciljevi:

- Potpunije korištenje geoprometnog položaja te stvaranje kompaktnog prometnog sustava Županije; u oblasti cestovnog prometa glavni cilj razvitka je dostići razinu razvijenosti na kojoj su zemlje Zapadne Europe. Na ovaj način moguće je uključiti cestovnu mrežu Županije preko prometnog sustava Države u prometni sustav Europe, što čini preduvjete bržeg gospodarskog razvitka; izgraditi mrežu autocesta i brzih cesta, te rekonstruirati mrežu državnih cesta.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Sa Županijskog gledišta osnovni cilj razvoja u prostoru ovog područja svakako predstavlja:

- potpunije korištenje prirodnih resursa,
- očuvanje biološke raznolikosti i ekološke ravnoteže,
- površine za razvoj poljodjelstva i stočarstva treba aktivirati sukladno klimatskim i drugim pogodnostima područja,
- zahvate eksploatacije mineralnih sirovina prilagoditi standardima i normativima u zaštiti okoliša, vodne potencijale iskoristiti za podizanje standarda življenja stanovništva, osigurati kvalitetu opskrbe vodom i odvodnju sa svih područja,
- bolje korištenje postojećih gospodarskih i proizvodnih potencijala, kao i aktiviranje budućih,
- predložiti pravce gospodarskog razvitka u odnosu na prirodne uvjete i komparativne prednosti pojedinih prostornih cjelina,
- zaustaviti procese koji nisu u suglasju sa izrazito vrijednim resursima ovog područja,
- poticati razvoj malih privrednih pogona.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Kao osnovni ciljevi se mogu istaknuti:

- očuvanje prostornog identiteta Županije,
- bolje korištenje postojećih gospodarskih i proizvodnih potencijala, kao i aktiviranje budućih,
- predložiti pravce gospodarskog razvitka u odnosu na prirodne uvjete i komparativne prednosti pojedinih prostornih cjelina,
- zaustaviti procese koji nisu u suglasju sa izrazito vrijednim resursima ovog područja,
- poticati razvoj malih privrednih pogona,
- provođenje mjera zaštite okoliša uz podizanje svijesti o potrebi zaštite prostora za buduće naraštaje na način da se utvrde načela i principi zaštite okoliša u cjelini.
- usmjereno djelovati u područjima koja su ključna za zaštitu okoliša:

energetika i industrija – uvođenjem suvremenih tehnologija, alternativni izvori energije, infrastruktura i komunalne djelatnosti – modernizacija mreža, rješavanje prometnih problema, pročišćavanje otpadnih voda i izvedba sustava odvodnje, sustavno zbrinjavanje otpada, smanjenje upotrebe kemijskih sredstava u poljoprivredi, proizvodnja zdrave hrane,

- vodnogospodarstvo – zaštita i korištenje voda, zaštita od voda.

2.2. Ciljevi prostornog razvoja gradskog značaja

2.2.1. Demografski razvoj

Osnovni ciljevi u oblasti demografskog razvoja su:

- intenziviranje gospodarskih aktivnosti, posebno čiste industrije, poljodjelstva, stočarstva te bolje prometne povezanosti i jače integracije u širi regionalni prostor kao preduvjet za postupan povratak odseljenog stanovništva i doseljavanje neautohtonog stanovništva.
- jačanje gradskog središta, razvojnih težišta te afirmacija podcentara kao težišta razvoja gravitirajućih područja, opremanjem urbanim funkcijama i time poboljšavanjem društvenog i komunalnog standarda stanovanja i življenja.

Očekivane buduće demografske promjene:

Dugoročnost demografskih procesa i posljedica (demografska inercija) utjecat će na daljnja kretanja stanovništva grada Imotskog, te može usporiti stabiliziranje populacijskog razvoja. Pošto je na ovom području demografsko osiromašivanje snažno utjecalo na poremećaje u starosnoj i spolnoj strukturi, sigurno je da proces obnove stanovništva (bez obzira na mjere društvene i ekonomske politike) zahtijeva duži vremenski period.

Neizvjesnost razvojnih mogućnosti stanovništva odnosi se na pitanja plodnosti i migracija kao i na procjene mogućih efekata društvene i populacijske politike. Neizvjesnost predviđanja vezana je za složenu prirodu i utjecaj demografskih, ekonomskih i drugih činilaca.

Kako je već naglašeno, budući razvoj Grada ne može se zasnivati na autohtonom stanovništvu (zatvorenoj populaciji), već će nužno biti vezan za imigraciju na područje Grada. Projekcije o kretanju broja stanovnika uz mogućnost prikupljanja, obrade i kvalitetne interpretacije podataka uvjetuju i promjenjive mogućnosti sagledavanja, obuhvata i definiranja svih čimbenika utjecaja, napose gospodarskog razvoja. Zaključke o budućem kretanju, s obzirom na broj stanovnika, najuputnije je, ili jedino moguće, izvoditi iz prosječne godišnje stope promjene broja stanovnika i trenda kretanja apsolutnog broja stanovnika po popisnim godinama.

2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture

Područje grada Imotskog, kao što je već rečeno, smješteno je u sjeveroistočnom kontinentalnom dijelu Splitsko dalmatinske županije, prostorno i funkcionalno pripada prostoru Imotske krajine, reljefno je prilično razvijeno i sa svim kraškim karakteristikama. Prirodne karakteristike prostora značajno su utjecale na sadašnju organizaciju gradskog prostora i korištenje površina.

Analizirajući prostor grada Imotskog sa aspekta organizacije prostora vidljivo je da su se naselja formirala duž prometnica i uz plodne poljoprivredne površine. Ovim područjem dominira gradsko središte Imotski u kojemu su koncentrirane funkcije rada, stanovanja i ostale funkcije. Ovo područje danas predstavlja i razvojno težište grada Imotskog.

Organizacija prostora u nešto izmijenjenom obliku zadržati će zakonitost koju joj nameću geografske prilike, tj. korištenje onih prostora koji pružaju mogućnost racionalne organizacije i kvalitetnijih uvjeta za život.

Rezidencijalni prostori uglavnom će započeti proces okupljanja pučanstva oko prometnica i oko polja.

Radne zone pratit će logiku naseljenosti prostora, ali će biti smještene van najkvalitetnijih poljoprivrednih površina, te na lokacijama pogodnijim u odnosu na zaštitu voda i izvorišta.

Planirani sustav naselja temelji se na:

- novom administrativnom-teritorijalnom ustroju
- očekivanom gospodarskom razvitku područja i njegovom mjestu i ulozi u širem, županijskom prostoru
- globalnoj organizaciji prostora i njenoj podjeli na okopoljsko, pribrdsko i planinsko područje, te u odnosu na navedeno, smještaj pojedinih naselja.
- centralitetu naselja Imotskog – gradskog središta
- razvoju prometnih veza unutar gradskog područja te boljoj dostupnosti pojedinih dijelova područja

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Na temelju uspostavljene nove političko-teritorijalne podjele u Republici Hrvatskoj utvrđen je sustav naselja kojeg u odnosu na razinu opremljenosti objektima i uslugama društvenog standarda i veličinu gravitacijskog područja, obzirom na relativno velik broj zaselaka, u osnovi čine dvije grupe naselja:

- osnovne gravitacijske jedinice, tj. naselja koja imaju utjecaj na pripadajuće zaseoke
- manja lokalna središta tj. centri zajednice naselja koja imaju utjecaj na područje do 1000 stanovnika
- nadlokalno središte tj. naselje koje ima utjecaj na područje do 1000 stanovnika

Uže urbano područje grada Imotskog jest centralno područje (nadlokalni centar) pripadajućeg gravitacijskog kompleksa.

Daljnji razvoj urbanog središta trebao bi se temeljiti na popunjavanju centralnih funkcija. Položaj ovog naselja u širem prostoru, kao i ostvarena razina opremljenosti, potvrđuje njegovu potencijalnu centralnu ulogu u okvirima šireg gravitacijskog područja.

Naselja koja bi trebala vršiti funkciju manjeg lokalnog centra (ili centra zajednice naselja) objedinjavaju uslužne i druge funkcije te omogućavaju pučanstvu njihove neposredne gravitacije da u granicama racionalne dostupnosti zadovolje svoje potrebe.

Ostala manja naselja Grada bi u planiranom razdoblju trebala razviti funkciju osnovnih gravitacijskih jedinica za brojne pripadajuće zaseoke te bi se u njima koncentrirala naseljska oprema osiguravajući svakodnevne potrebe gravitirajućeg pučanstva.

Za svaku vrstu prethodno navedenih centara utvrđeni su potrebni sadržaji društvenog standarda, opskrbe proizvodima i uslugama, te nužno opremanje komunalnom i ostalom infrastrukturom.

Budući razvoj naselja usmjeravat će se na temelju sljedećih principa:

- funkciju stanovanja razvijati korištenjem postojećih struktura naselja uz obnovu postojećeg stambenog fonda
- revitalizacija pribrdskih naselja
- očuvanje autentičnosti ruralnih sklopova
- prioritetno opremanje izgrađenih struktura

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Javlja se ciljevi:

- racionalno korištenje prirodnih potencijala,
- evidentiranje i valorizacija čitavog prostora Grada u svrhu zaštite osobito vrijednih i specifičnih prirodnih obilježja,
- u planiranoj organizaciji i korištenju prostora uvažavati prirodne kapacitete i zaštitu slivnog područja, tj. omogućiti održavanje ekološke ravnoteže tla, zraka i voda, pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti opterećenosti tla (posebno polja) pesticidima i drugim štetnim preparatima koji se koriste u poljoprivredi i njegovoj ugroženosti industrijskim i naseljskim otpadnim vodama

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, graditeljski sklopovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni kultivirani krajolici, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak grada i županije.

Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva prije svega:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora
- očuvanje i unapređenje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih puteva, pješačkih staza često obilježenih kapelicama-pokloncima)
- očuvanje tradicionalnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka, osamljenih gospodarstava) u njihovu izvornom okruženju, zajedno s povijesnom građevnom strukturom i pripadajućom parcelacijom)
- oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito kamenih tradicijskih kuća i gospodarskih građevina, kao nositelja povijesnog identiteta prostora
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada građevina te vrijednosti krajolika kojim je okruženo

- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brda gomila kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su šume, kultivirani krajolik, budući da pripadaju integralnoj (prirodnoj i kulturnoj) baštini.

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području grada

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Javljanju se ciljevi:

- stvoriti preduvjete za ravnomjerni razvoj područja, što podrazumijeva da se programima revitalizacije (porodičnih gospodarstava, poljoprivredne proizvodnje, proizvodnih kapaciteta) obuhvate sva naselja od kojih su poneka demografski ispražnjena
- uvjete za kvalitetnije stanovanje, obnovu i razvitak gospodarstva potrebno je stvoriti u postojećim naseljskim strukturama korištenjem domicilnih resursa (individualne jedinice, porodična gospodarstva u funkciji poljoprivrede i stočarstva, proizvodnih i uslužnih djelatnosti i sl.)
- zaustavljanje negativnih procesa (zapuštanje resursa područja) i poticanje razvoja posebno u funkciji stočarstva i specifičnih vidova turizma, športa i rekreacije.
- budući razvoj grada Imotskog vrednovati kao dio šireg regionalnog prostora. Takav razvoj temelji se na zajedničkom rješavanju velikih infrastrukturnih sustava (promet, elektroopskrba i sl.), zajedničkom rješavanju nagomilanih problema u oblasti zaštite i unapređenja čovjekove okoline (deponij).
- stimulirati prestrukturaciju gospodarstva i razvoj djelatnosti koje prvenstveno koriste komparativne prednosti područja (poljoprivreda, specifičan vid rekreacijskog, izletničkog i sportskog turizma), usklađivanje demografskog rasta s mogućnostima ukupnog razvoja itd.
- podsticati racionalniju organizaciju prostora u skladu s mogućnostima i ograničenjima koja proizlaze iz prirodnih i stvorenih vrijednosti prostora
- afirmirati kulturno povijesne i ambijentalne vrijednosti prostora na način da te vrijednosti u prostoru postanu osnovni orijentiri u prostornoj morfologiji
- afirmirati gradski centar, te razviti područne centre
- u odnosu na dosada prisutnu ekstenzivnu stambenu gradnju, utvrditi različite standarde uređenja građevinskog zemljišta i nivo opreme naselja u zavisnosti od vrijednosti područja, stupnja koncentracije stanovništva i aktivnosti
- afirmacijom mjera i instrumenata odgovarajuće zemljišne politike osigurati racionalno korištenje i reprodukciju građevinskog, poljoprivrednog, šumskog i ostalog zemljišta.
- sistemom kontinuiranog planiranja pratiti odnose i probleme u korištenju prostora, te predlagati mjere za unapređenje oblasti.

U oblasti zaštite i unapređenja čovjekove okoline:

- u planiranoj organizaciji i korištenju prostora uvažavati prirodne kapacitete i zaštitu slivnih područja, tj. omogućiti održavanje ekološke ravnoteže tla, zraka i voda, pri čemu

posebnu pažnju treba posvetiti opterećenosti tla (posebno polja) pesticidima i njegovoj ugroženosti naseljskim otpadnim vodama.

- afirmirati i osnažiti pravni aspekt zaštite i unapređenja čovjekove okoline
- uspostaviti monitoring i katastar zagađivača kao trajnu djelatnost
- svi radni pogoni, eksploatacije i drugi zagađivači okoline moraju poduzeti potrebne tehničke mjere za zaštitu prostora, te je potrebno utvrditi minimalne zone zaštite oko potencijalnih zagađivača prostora
- podsticati zaštitu prirodne sredine i očuvanje i proširenje zelenih površina i ekoloških pojaseva (posebno oko postojećih pojaseva).

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Građevinsko područje naselja obuhvaća kompleksnu strukturu namijenjenu izgradnji naseljskih sadržaja (stanovanje, gospodarski sadržaji i sl. sadržaji).

Razmještaj i veličina građevinskih područja određen je temeljem slijedećih kriterija:

- postojeća izgrađenost i odnos prema neizgrađenim (poljoprivrednim) površinama
- očekivanom demografskom kretanju po pojedinim razvojnim područjima
- potrebe za zemljištem radnih i pratećih uslužnih sadržaja u skladu s funkcijom svakog pojedinog naselja
- mogućnosti komunalnog opremanja i prometnog povezivanja
- prirodni i stvoreni faktori ograničenja prostora za smještaj pojedinih sadržaja

Tablica 6. Prikaz građevinskih područja naselja grada Imotskog

NASELJE	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA																	
	MJEŠOVITA NAMJENA			JAVNA NAMJENA			GOSPODARSKA NAMJENA (poslovna)			ŠPORTSKO REKREACIJSKA NAMJENA			JAVNE ZELENE POVRŠINE		UKUPNO			
	Izgr.	neiz.	Uk.	Izg.	neizg.	Uk.	Izg.	neig.	Uk.	Izg.	neizg.	Uk.	izgrđ.	Uk.	izgra	neizg.	Uk.	
GLAVINA GORNJA	31,1	36,6	67,7												31,1	36,6	67,7	
GLAVINA DONJA	117,4	126,3	243,7		1,2	1,2	1	20,6	21,6		2,6	2,6			118,4	150,7	269,1	
IMOTSKI	111,4	28,2	139,6	7,7	5,8	13,5				3,4	2,6	6	2,1	2,1	124,6	36,6	161,2	
MEDVIDOVIĆA DRAGA	22,1	24,7	46,8												7,7	24,7	32,4	
VINJANI GORNJI	133,5	93,1	226,6	4,1	4,4	8,5				2,2	1,5	3,7			139,4	99	238,4	
VINJANI DONJI	165,6	79,3	244,9							1,2	1,6	2,8			5,3	80,9	86,2	
UKUPNO	581,1	388,2	969,3	11,8	11,4	23,2		20,6	21,6	6,8	8,3	15,1	2,1	2,1	602,4	427,9	1030,9	

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalna infrastruktura

- izgradnju i uređivanje prostora planirati integralno na načelima održivog razvitka i primjenjujući principe zaštite, postupnog rasta i komunalnog opremanja prostora
- osigurati prostor i lokacije za objekte i sadržaje državnog i županijskog značaja, definirati i preispitati ulogu državnih i županijskih cesta koje prolaze područjem grada Imotskog
- osigurati funkcionalne i prostorne uvjete za postizanje primjerenog stupnja urbaniteta za područje grada Imotskog
- planskim mjerama osigurati zaštitu vrijednih područja, vodotoka i vodenih površina, šumskih i rekreacijskih površina te zaštićenih spomeničkih i arheoloških cjelina i lokaliteta.
- formulirati mjere aktivne zaštite i gospodarenja vrijednim i zaštićenim prostorima u cilju njihova održavanja i uređivanja

U oblasti infrastrukturnih sustava posebno se ističu ciljevi:

- koncept razvoja mreže i objekata infrastrukture uskladiti s planiranim razvojem gospodarstva i koncentracijom stanovništva radi osnaživanja prostorne integracije i prevladavanja razlika u uvjetima života i rada pojedinih prostornih cjelina
- odrediti uvjete korištenja infrastrukturnih sistema kojima se eliminiraju štetni utjecaji na okolinu
- u oblasti vodoprivrede nastaviti s radovima melioracije Imotskog polja (zaštita od poplava, natapanje i odvodnja polja)
- u oblasti vodoopskrbe i zaštite voda i poljoprivrednog zemljišta, nastavit će se izgradnja vodoopskrbnog sustava grupnog vodovoda Imotski, nadalje treba prioritetno rješavati odvodnju otpadnih voda u naseljima koja ugrožavaju izvorište Opačac, gradnjom glavnog kolektora s proširenjem uređaja za pročišćavanje u Imotskom
- u oblasti elektroprivrede kao prioritet se nameće izgradnja mreže srednjeg i visokog napona (10(20), 35, 110 kV) za područje pogona Imotski, zamjena i rekonstrukcija dotrajalih kabela, razvitak sustava daljinskog vođenja mreže srednjeg napona (35 i 10(20) kV), i gradnja gradskih trafostanica 10(20)/0,4 kV i trafostanica za napajanje planiranih gospodarskih zona, te kabliranje elektro-mreže
- u oblasti telekomunikacija, daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija (UMTS i sustavi sljedećih generacija).
- u oblasti cestovnog prometa potrebna je rekonstrukcija kritičnih državnih, županijskih i lokalnih prometnica (D 60 na dionici Kamenmost - Imotski, uređenje kritičnih točaka). Također je neophodno uređenje parkirališta i gradnja javnih garaža.
- Potrebno je izraditi program sanacije deponija Kozjačić (potrebna je izrada studije utjecaja na okoliš, idejna rješenja i projekti za građevnu dozvolu).

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području grada u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije

Grad Imotski zauzima značajno mjesto u Županiji splitsko-dalmatinskoj po svom položaju, koncentraciji stanovništva, gospodarskim djelatnostima i prirodnim vrijednostima.

Grad Imotski smješten je u sjeveroistočnom kontinentalnom dijelu Splitsko dalmatinske županije, prostorno i funkcionalno pripada prostoru Imotske krajine, prostorne cjeline u sjeveroistočnom dijelu kontinentalnog područja Županije, između Sinjske i Vrgoračke krajine, odnosno Poljica i dijela Makarskog primorja te državne granice prema Republici Bosni i Hercegovini.

Područje grada nalazi se dijelom u zaobalnoj, a dijelom u zaobalno graničnoj mikroregiji Splitsko dalmatinske županije.

Za zaobalno područje određene su i posebne mjere razvoja:

- poticati intenzivniji rast žarišnih naselja i naselja povoljnije demografske strukture radi ublažavanja negativnog demografskog procesa
- planom predviđeni raspored proizvodnih kapaciteta i drugih sadržaja u prostoru provesti uz disperziju radnih mjesta i povezati ih s postojećim i planiranim područjima stanovanja i razvojem prometnih sustava
- poticati razvoj veznih pravaca koji osiguravaju razvoj graničnog područja Županije i integriraju zaobalno područje sa susjednim županijama i Republikom Bosnom i Hercegovinom, i

Očekivani procesi (demografske prognoze, urbanizacija, prometna mreža, ekonomičnija mreža središnjih funkcija i sl.) utječu na koncipiranje sustava središnjih naselja koji će najviše odgovarati potrebama stanovništva i drugim korisnicima na području grada Imotskog i njegovom okruženju. Time će se na najbolji način uklopiti u cjelokupnu koncepciju prostornog razvitka i uređenja općina i gradova Splitsko dalmatinske županije.

I nadalje će se nastaviti proces urbanizacije u prostoru Grada Imotskog prvenstveno temeljem utjecaja turizma na obali te industrije, trgovine, prometa i drugih tercijarnih djelatnosti.

Gradsko naselje Imotski s 4757 stanovnika 2011. godine, kao značajno središte rada, i dalje će biti pokretač cjelokupnog društveno-gospodarskog razvitka i života u njegovoj okolini. Kao središte istoimenog područja, on je administrativno-upravno, gospodarsko, prometno, obrazovno-kulturno, zdravstveno-socijalno, uslužno i športsko središte ovog kraja i treba se razvijati kao regionalno središte uz poticanje daljnjeg razvoja radnih i uslužnih funkcija koje su potrebne gradu i gravitirajućem području.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Prirodne i stvorene vrijednosti prostora grada Imotskog određuju namjenu prostora te njihovi elementi postaju konstitutivni skelet organizacije i funkcioniranja cjelokupnog prostora. Prirodna osnova određuje namjenu prostora prvenstveno u odnosu na prirodne sustave, šumske i poljoprivredne površine. Šumske površine određene su klimatskim i pedološkim osobitostima prostora, te ih je kao zaštitna, gospodarska i rekreacijska područja potrebno održavati i čuvati, te je manje kvalitetno i degradirani šumsko zemljište potrebno pošumljavati.

Zemljište je osnova svake poljoprivredne proizvodnje pa odgovarajući agrotehnički stupanj uređenosti zemljišta čini osnovnu pretpostavku za njegovo korištenje u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

Prostornim planom utvrđena je slijedeća namjena površina:

- *Građevinska područja naselja*
 - naselja
 - javna i društvena namjena
 - gospodarska namjena
 - športsko-rekreacijske površine
 - javne zelene površine
 - površine infrastrukturnih sustava
 - groblja
- *Građevinska područja izvan naselja*
 - Gospodarska namjerna
- *Poljoprivredne površine*
 - Osobito vrijedno obradivo tlo
 - Vrijedno obradivo tlo
 - Ostala obradiva tla (oranica, vrt, livada, voćnjak, vinograd)
- *Šumske površine*
 - zaštitne šume (zaštita zemljišta, vodenih tokova, erozijskih područja, naselja)
- *Ostalo poljoprivredno i šumsko zemljište*
- *Vodne površine*
- *Eksploatacijske površine*
- *Posebna namjena*
- *Prometne površine*
 - državne ceste
 - županijske ceste
 - lokalne ceste
 - ostale (nerazvrstane) ceste
 - planinski protupožarni i gospodarski putovi
- *Ostale površine*
 - posebna namjena
 - groblja

Građevinska područja

Prijedlogom organizacije građevinskih područja osigurano je dovoljno površina za daljnji razvoj i širenje naselja, radnih zona i športsko - rekreacijskih zona. Predložena veličina građevinskih područja osigurava skladan prostorni razvitak respektirajući očuvanje ambijentalnih i prirodnih vrijednosti područja te zaštite svih medija čovjekova okoliša (posebno voda, izvorišta i poljoprivrednog zemljišta).

Razmještaj i veličina građevinskih područja određen je temeljem slijedećih kriterija:

- postojeća izgrađenost i odnos prema neizgrađenim (poljoprivrednim) površinama
- očekivanom demografskom kretanju po pojedinim razvojnim područjima
- potrebe za zemljištem radnih i pratećih uslužnih sadržaja u skladu s funkcijom svakog pojedinog naselja
- mogućnosti komunalnog opremanja i prometnog povezivanja
- prirodni i stvoreni faktori ograničenja prostora za smještaj pojedinih sadržaja

Građevinska područja namijenjena razvoju i širenju naselja

Sa stanovišta ukupnog prostora ovaj oblik namjene prostora ne zauzima velike površine, ali naselja svojom situiranosti u okviru konkretnog prostora i tendencijom stalnog i ekstenzivnog širenja bitno utječu na racionalnost korištenja prostora i troškove njegovog komunalnog opremanja. Stoga je u mjeri, u kojoj je to bilo moguće (respektirajući izdane lokacijske i građevinske dozvole prema važećem PPU) revidirano građevinsko područje svih naselja.

Određivanje građevinskih područja za razvoj i širenje naselja temelji se na slijedećim kriterijima:

- konfiguraciji terena i fizionomiji naselja
- procjeni prostornih rezervi u okviru postojećih naseljskih struktura
- naslijeđenoj morfologiji naselja i odnosu prema komunikacijskim pravcima
- racionalnosti komunalnog i infrastrukturnog opremanja naselja

IZMJENE I DOPUNE PPU GRADA IMOTSKOG, 2014.				
	MJEŠOVITA NAMJENA			
NASELJE	izgrađ.	neizg.	ukupno	promjena (%)
GLAVINA GORNJA	33,08	37,86	70,94	4,78
GLAVINA DONJA	117,93	128,7	246,63	1,2
IMOTSKI	113,89	28,2	142,09	1,02
MEDVIDOVIĆA DRAGA	22,1	24,7	46,8	0
VINJANI GORNJI	134,34	94,72	229,06	1,09
VINJANI DONJI	166,39	79,3	245,69	0,32
UKUPNO	587,73	393,48	981,21	1,23

Građevinsko područje naselja zauzima 981,21 ha, odnosno 17% ukupne površine Grada. Područja namijenjena razvoju i širenju naselja predstavljaju područja u kojima se već nalazi ili se planira stambena gradnja, objekti i sadržaji koji prate stanovanje, tj. organizaciju života u stambenom naselju kao što su objekti društvenog standarda (predškolske i školske ustanove, zdravstveni sadržaji i sl.), objekti fizičke kulture, uslužnog, proizvodnog zanatstva, ugostiteljski objekti, prodavaonice i sl., turistički objekti, komunalni objekti i objekti infrastrukture, mreža pješačkih putova, lokalnih kolnih prometnica, parkirališta, javnih prostora, zelenih površina i dr.

U odnosu na važeći Prostorni plan građevinsko područje naselja mješovite namjene povećano je za 1,23%, na način da su obuhvaćene čestice zemlje na kojima su izgrađene stambene i druge građevine, te je revidirano izgrađeno i neizgrađeno a uređeno građevinsko područje s obzirom na stanje na terenu, odnosno na komunalnu i infrastrukturnu opremljenost pojedinog područja.

Prostornim planom se u okviru građevinskih područja naselja omogućuje gradnja skladišta, komunalnih servisa, raznih radionica i pogona, od obrtničkih do industrijskih (tzv. naseljska industrija), uz uvjet da ne zagađuju zrak, ne prouzrokuju buku veću od normi utvrđenih za stambeno naselje, ne privlače pretjerani promet teretnih vozila i/ili ne zahtijevaju velike površine zemljišta.

Područja za turizam, šport i rekreaciju

Područja namijenjena razvoju specifičnih vidova turizma i rekreacije određena su respektirajući cjelokupnu fizionomsku i gospodarsku sliku i koncept razvitka ovog područja, te za njih nije utvrđeno posebno građevinsko područje, već je turistička namjena usklađena s "Režimima korištenja prostora".

Valorizacijom osnovnih vrijednosti kojima raspolaže grad Imotski forsira se razvoj specifičnih oblika športskog, rekreacijskog, lovnog, izletničkog, edukativnog i eko turizma.

Turističke zone mogu se urediti i kao isključivo **športsko-rekreacijske površine** namijenjene za gradnju rekreacijskih objekata i ugostiteljskih sadržaja u funkciji objedinjavanja i poboljšanja turističke ponude, te manjih klupskih kućica u sklopu kojih se mogu organizirati smještajni kapaciteti.

U okviru građevinskih područja, izdvojene športsko-rekreacijske zone u naselju su;

- R4, Glavina Donja, planirane, površine 2,6 ha, igralište
- R4 Imotski, izgrađena, površine 3,4 ha i planirana, površine 2,6 ha, igralište
- R4, Vinjani Gornji, izgrađena, površine 2,2 ha i planirana, površine 1,5 ha, igralište
- R4, Vinjani Donji, izgrađena 1,2 ha i planirana, površine 1,6 ha, igralište

Građevinska područja izvan naselja

Građevinska područja radnih zona

Prostornim planom utvrđene su **radne zone** tj. zone za razvoj industrijsko-proizvodno-prerađivačkih kapaciteta, zanatstva i servisa, stacionarno-transportnih i skladišnih djelatnosti te ostalih radnih djelatnosti koje ne zagađuju okoliš, komunalnih objekata, objekata infrastrukture i sl.

U okviru radnih zona omogućuje se i gradnja trgovačko-uslužnih i ugostiteljskih centara, te drugih sličnih maloprodajnih i veleprodajnih sadržaja koji zahtijevaju veće građevinske parcele.

Izdvojeno građevinsko područje za radnu zonu izvan naselja:

- Gospodarska zona na području Vinjana Gornjih, smještena uz državnu cestu D 60; Brnaze (D1) – Cista Provo – Imotski – GP Vinjani Gornji (gr. R. BiH), neizgrađena, planirane površine 16,9 ha, uslužne, trgovačke i komunalno-servisne namjene.
- Gospodarska zona na području Vinjana Donjih, izgrađena, površine 1,2 ha.
- I3; planirana gospodarska zona u funkciji poljoprivredne proizvodnje na prostoru Vinjana Donjih (prostor Drače)
- K5 reciklažno dvorište

Na ovim područjima ne dopušta se gradnja objekata čija je namjena isključivo stambena. Dopušta se mogućnost da se u okviru poslovnih objekata izgrade nužni stambeni prostori, a sve u funkciji osnovne namjene.

Potrebe gospodarskog razvitka uvjetuju da se priđe organizaciji uređenog prostora koji može prihvatiti nove gospodarske sadržaje i osigurati prostor za razvitak radnih funkcija i komunalnih i drugih službi.

Veliki potrošači zemljišta (skladišta, tržni centri, proizvodni pogoni i sl.) traže tzv. "mekše" lokacije gdje je ponuda zemljišta veća i gdje, uz uvažavanje određenih lokacijskih čimbenika, mogu postići pozitivne efekte uz smanjivanje troškova po jedinici proizvodnje i prometa.

Poljoprivredne površine

Prostornim planom su na temelju pedoloških i proizvodno ekoloških karakteristika zemljišta utvrđene:

- *osobito vrijedno obradivo tlo* (Imotsko polje)
- *vrijedno obradivo tlo*
- ostala obradiva tla (oranica, vrt, livada, voćnjak, vinograd) tj. veći poljoprivredni kompleksi te manje površine u kršu (okućnice) izuzetno vrijedne za poljoprivredu *pašnjaci* koji po svojim proizvodno-ekološkim karakteristikama predstavljaju nisko produktivnu, ali ipak značajnu osnovu za razvoj stočarstva.

Tablica 18. Poljoprivredne površine

Naselje	Površina u ha		
	osobito vrijedno obradivo tlo	vrijedno obradivo tlo	ostala obradiva tla
Glavina Gornja			22,4
Glavina Donja	410	5,8	4,6
Imotski			6,3
Medvidovića Draga	44,35		
Vinjani Gornji		129,4	195,5
Vinjani Donji	599,9		77,4
Ukupno	1054,25	135,2	306,2

Razvoj poljoprivredne proizvodnje na području grada Imotskog treba očekivati kod većine gospodarstava, a pogotovo tržišno orijentiranih, specijaliziranih gospodarstva.

Šumske površine

Prostornim planom utvrđena su područja pod šumskim zemljištem i to:

zaštitne šume (zaštita zemljišta, naselja, erozijskih područja, vodenih tokova) u koje spadaju bjelogorične ili proizvodno zaštitne šume, te crnogorične ili protuerozijske šume.

Područje zaštitnih šuma zauzima površinu od 671 ha

Veći dio šumskog kompleksa grada Imotskog nalazi se na sjevernom dijelu, na vrlo nepristupačnim predjelima.

Šume na ovom području trebaju zadovoljiti slijedeće funkcije:

- da omoguće zadovoljavanje lokalnih potreba drvne mase za ogrijev,
- da stabiliziraju tlo protiv erozijskih faktora prirode (nagnuti tereni),
- da doprinesu poboljšanju proizvodnje u poljoprivredi i stočarstvu,
- da doprinesu poboljšanju vodnog režima i reguliranju normalnog toka vode,
- da podignu estetsku vrijednost krajolika u prilog razvitku turizma i rekreacije.

Zaštitne šume, na području Imotskog imaju prvenstveno zaštitnu funkciju: vodozaštitnu, protuerozijsku, klimatsku, zaštitu prometnica i zaštitu prirode i krajolika.

Eksploatacijska područja

Također je na područjima gdje za to postoje uvjeti moguća gradnja pogona za eksploataciju mineralnih sirovina (prema odredbama posebnog zakona);

Eksploataciju mineralnih sirovina na području Imotskog, obzirom na postojanje nalazišta, usmjeravat će se u okviru već poznatog područja eksploatacije mineralnih sirovina, odnosno vapnenca koji se vadi na lokalitetu Vinjani Gornji, i služi kao tehnički kamen u građevinarstvu.

3.3. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora

Jedan od temeljnih pristupa u korištenju prostora je očuvanje prirodnih i stvorenih vrijednosti prostora, jer sva kulturna dobra zajedno sa okolinom čine prostornu baštinu.

Obzirom da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji je element nedjeljiv, nameće se potreba integralnog pristupa analizi, vrednovanju i zaštiti prostora koja se temelji na činjenici da kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz kontinuiteta sredine, te ju je potrebno zaštititi od svake daljnje devastacije i degradacije temeljnih vrijednosti. Osim pojedinačnih građevina kulturnu baštinu čini i prostorna baština, bilo da je rezultat ljudskog djelovanja kroz povijest, ili je djelo prirode. Prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne pejzažne prostore znači osiromašenje i gubitak za cijelu zajednicu.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem, moraju biti na kvalitetan način, sukladno njihovim prostornim, arhitektonskim i etnološkim i povijesnim karakteristikama, uključeni u budući razvoj.

Prostornim planom su utvrđene mjere zaštite prostora, odnosno zaštite;

- krajobraznih vrijednosti
- prirodnih vrijednosti i
- kulturno povijesnih cjelina

Povijesne naseobinske i graditeljske cjeline, prirodni i kultivirani krajobrazi, kao i pojedinačne građevine spomeničkih obilježja s pripadajućim parcelama, te fizičkim vizualno istaknutim okolišem, moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak Grada i Županije.

Zaštita kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti podrazumijeva ponajprije sljedeće:

- Očuvanje i zaštitu prirodnoga i kultiviranoga krajolika kao temeljne vrijednosti prostora;
- Poticanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenog poljoprivrednog zemljišta, zadržavajući njihov tradicijski i prirodni ustroj (osobito terasastih površina);
- Zadržavanje povijesnih trasa putova (starih cesta, pješačkih staza, poljskih putova i šumskih prosjeka);
- Očuvanje povijesnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka i izdvojenih sklopova) u njihovu izvornom okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom;
- Oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti;
- Očuvanje i obnovu tradicijskoga graditeljstva (osobito starih kamenih kuća), ali i svih drugih povijesnih građevina spomeničkih svojstava, kao nositelja prepoznatljivosti prostora;
- Očuvanje povijesne slike, volumena (gabarita) i obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti krajolika i slikovitih pogleda (vizura);
- Zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka, od kojih neki imaju simbolična i povijesna značenja;

- Očuvanje prirodnih značajki dodirnih predjela uz zaštićene cjeline i vrijednosti nezaštićenih predjela kao što su prirodne šume, kultivirani krajolik – budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno povijesnih i naseljskih cjelina

Prirodna baština

Osnovna intencija zaštite prirode jest maksimalno očuvanje sklada među prirodnim i ljudskim radom stvorenim vrijednostima, obzirom da su interesi za korištenje prostora često vrlo konfliktni (turizam, stambena izgradnja, poljoprivreda, infrastruktura i dr.) te dovode u pitanje dalju egzistenciju posebno vrijednih prirodnih predjela.

Zaštićeni dijelovi prirode na prostoru Grada Imotskog su Crveno i Modro jezero koji su zaštićeni temeljem zakona o zaštiti prirode (N.N. 70/05) u kategoriji spomenika prirode, geomorfološkog, i izvorišni dio i obalni pojas rijeke Vrljike u kategoriji posebnog rezervata, ihtiološkog.

Naziv zaštićenog dijela prirode -lokalitet	Općina/Grad	Kategorija zaštite	Godina proglašenja
Rijeka Vrljika (izvor)	Grad Imotski	Posebni rezervat (ihtiološki)	1971.
Imotska jezera - Gaj	Grad Imotski	Zaštićeni krajolik	
Crveno jezero	Grad Imotski	Spomenik prirode (geomorfološki)	1964.
Modro jezero	Grad Imotski	Spomenik prirode (geomorfološki)	1964.

Unutar obuhvata Prostornog plana uređenja Grada Imotskog nalaze se područja Ekološke mreže Republike Hrvatske („Narodne novine" br. 124/13.), odnosno tu se nalaze područja važna za divlje svojte i stanišne tipove:

- Crveno jezero HR2000934
- Modro jezero HR2000935
- Bočni kanal uz Vrljiku HR2001229
- Vrljika HR2000933

Slijedom navedenog, za planirani zahvat u području ekološke mreže koji sam ili sa drugim zahvatima može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, ocjenjuje se njegova prihvatljivost za područje ekološke mreže sukladno Zakonu o zaštiti prirode.

Šifra i naziv područja:

HR2000935 Modro jezero

Stanišni tip: Kraške špilje i jame
Stalne stajačice

Mjere zaštite:

- Odrediti kapacitet posjećivanja područja
- Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
- Sanirati izvore onečišćenja koji ugrožavaju nadzemne i podzemne krške vode
- Očuvati povoljne fizikalne i kemijske uvjete, količinu vode i vodni režim ili ih poboljšati ako su nepovoljni.

HR2000934 Crveno jezero

Divlje svojte:

- Imotska gaovica

Stanišni tip: Kraške špilje i jame
Stalne stajačice

Mjere zaštite:

- Odrediti kapacitet posjećivanja područja
- Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme
- Sanirati izvore onečišćenja koji ugrožavaju nadzemne i podzemne krške vode
- Očuvati povoljne fizikalne i kemijske uvjete, količinu vode i vodni režim ili ih poboljšati ako su nepovoljni.

HR2000933 Vrljika

Divlje svojte:

- Imotska gaovica
- Bjelonogi rak

Mjere zaštite:

- Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
- Očuvati povoljna fizikalno – kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
- Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljivanje rukavaca i dr)
- Očuvati povezanost vodnoga toka
- Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme

HR20001229 Vrljika

Divlje svojte:

- Bjelonogi rak

Mjere zaštite:

- Očuvati vodena i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a prema potrebi izvršiti revitalizaciju
- Očuvati povoljna fizikalno – kemijska svojstva vode ili ih poboljšati, ukoliko su nepovoljna za opstanak staništa i njihovih značajnih bioloških vrsta
- Očuvati raznolikost staništa na vodotocima (neutvrđene obale, sprudovi, brzaci, slapovi i dr.) i povoljnu dinamiku voda (meandriranje, prenošenje i odlaganje nanosa, povremeno prirodno poplavljanje rukavaca i dr)
- Očuvati povezanost vodnoga toka
- Očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip; ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme

Svi planovi, programi i zahvati koji mogu imati značajan negativni utjecaj na ciljne vrste i stanišne tipove područja ekološke mreže podliježu ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno članku 24. stavku 2. zakona o zaštiti prirode (NN 80/13.) i članku 3. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN 118/09.) Od zahvata koji mogu imati negativan utjecaj na područja ekološke mreže, posebice treba izdvojiti eventualno planirane radove regulacije vodotoka, hidroelektrane, vjetroelektrane, solarne elektrane, centra za gospodarenje otpadom, intenzivno širenje i/ili formiranje novih građevinskih područja, obuhvatne infrastrukturne projekte, hidrotehničke i melioracijske zahvate, golf igrališta i razvoj turističkih zona.

Posebne mjere za zaštitu prirodnih vrijednosti vezane za eventualno korištenje energije sunca sadržane su u stručnoj podlozi pod nazivom „Mjere zaštite prirode (prijedlozi zahtjeva zaštite prirode) za Izmjene i dopune PPU Grada Imotskog“ izrađene od strane Ministarstva zaštite okoliša i prirode u svibnju 2014. godine.

Krajobraz

Cjelovita prostorna, biofizička i antropogena struktura koja se kreće od potpuno prirodne do pretežno ili potpuno antropogene sredine čini krajobraz jednog područja.

Novim pristupom razvoja u prostoru pored neizbježnog i nužnog razvoja nameće se stalna i nužna potreba zaštite i očuvanja ukupne prostorne baštine kao prirodnog i kultiviranog krajobraza, s posebnim naglaskom na karakteristična naselja, područja uz naselja, područja s naglašenim značenjem kulturnih krajolika (tradicionalni oblici poljodjelstva, ratarstvo, voćnjaci, vinogradi i sl.)

Prostornim planom se naglašavaju područja i dijelovi koja imaju krajobraznu vrijednost i kojim se utvrđuju stanovita manja ili veća ograničenja u korištenju vodeći računa o slijedećim činjenicama i uvjetima korištenja:

- kultivirani krajobrazi – osobito vrijedno obradivo tlo – kao svjedoci su ljudske prisutnosti i njihova načina života na određenom području
- očuvanje tradicionalnih oblika korištenja zemljišta povećava biološku raznolikost
- očuvanje tradicionalnog izgleda seoskih naselja na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt. Novu izgradnju usmjeriti tako da bude na tragu tradicijske izgradnje sa svim suvremenim komforom, ali primjerenom seoskom domaćinstvu.
- tradicionalna poljoprivredna djelatnost determinira identitet submediteranskog krajolika
- tradicionalno uređenje ostalih poljoprivrednih površina
- prostori s više očuvane prirodne vegetacije i očuvanog tla su značajniji za opću ekološku stabilnost krajobraznog prostora.

Radi očuvanja vrijednosti i autentičnosti krajobraza, planiranim zahvatima u prostoru treba što manje mijenjati krajobraz kako bi se očuvale lokalne posebnosti, što se posebno odnosi na eventualni prolaz infrastrukturnih koridora područjem kultiviranog krajobraza.

Kod izgradnje objekata u funkciji poljoprivrede također je potrebno voditi računa o očuvanju krajobraza.

U cilju zaštite i očuvanja prirodnog krajobraza potrebno je :

- poticati regeneraciju šuma i obogaćivanjem krajolika podizanjem novih šuma uz naselja, na kraškom i planinskom području, očuvati postojeće šume i zaštititi ih od prenamjena i krčenja
- pošumljavanje nekvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i slivnog područja bujica i vodotoka (biološki radovi u slivu)
- mjerama prevencije sprečavati šumske požare, gradnjom požarnih putova i presjeka
- očuvati speleološke objekte (spilje, jame) i druge oblike krša, očuvati prirodne vodne krajolike

U cilju očuvanja kultiviranog krajobraza potrebno je:

- poštivati utvrđeno građevinsko područje kao maksimalno izgrađeni prostor a gradnju izvan građevinskog područja prilagoditi slici krajobraza.
- očuvati fizionomiju starih ruralnih cjelina, na način da se očuvaju autentične cjeline zaseoka bez povezivanja s drugim zaseocima.
- pažljivim smještajem novih građevina te poštivanje lokalne tradicijske arhitekture, prvenstveno u volumenima i oblicima
- zahvate u prostoru kao: interpolacije, rekonstrukcije i dogradnje stambenih građevina i izgradnja pomoćnih i gospodarskih građevina u naseljima u središtu i njihovom neposrednom okolišu provoditi na način da se uklope u krajobraz.

Poljoprivredno zemljište

Prostornim planom je određeno osobito vrijedno obradivo poljoprivredno zemljište i vrijedno obradivo poljoprivredno zemljište.

Poljoprivredno zemljište cijeni se kao osobito ograničena vrijednost i zbog toga se štiti od promjene namjene. Nadležna državna institucija ili organ uprave trebao bi u cilju zaštite poljodjelskog zemljišta:

- popisati parcele i bonitet obradivoga tla na području obuhvata ovog Prostornog plana
- voditi popisnik neiskorištenog poljodjelskog zemljišta u privatnom i državnom vlasništvu
- skrbiti o davanju u zakup neiskorištenoga poljodjelskog zemljišta u privatnom i državnom vlasništvu
- provoditi politiku svrhovitog iskorištavanja poljodjelskog zemljišta u skladu sa zakonom

Poljoprivredne površine štite se od svake gradnje koja bi mogla ugroziti njihovu osnovnu poljoprivrednu namjenu, osim one predviđene ovim odredbama (stambeni i gospodarski objekti u funkciji poljoprivredne proizvodnje).

Predviđena je izrada cjelovite gospodarske osnove razvoja poljoprivrede. Pri tome se ne isključuje mogućnost izrade i drugih programa uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta za pojedine veće poljoprivredne komplekse.

Šumsko zemljište

Način zaštite, uređenja i korištenja šuma unutar granica značajnih krajolika i drugih šuma odvija se temeljem šumsko-gospodarskih osnova i u skladu sa zakonskim propisima i standardima. Postojeće šume ne mogu se prenamijeniti za druge namjene.

U cilju zaštite šumskog zemljišta važne su mjere:

- izraditi šumsko-gospodarske osnove
- makiju i šume penjače, koje prevladavaju u privatnim šumama uzgojem prevesti u viši uzgojni oblik
- pošumljivati šikare, paljevine, zapuštena obradiva zemljišta i zemljišta neprikladna za poljodjelstvo
- izgrađivati šumske putove, vatroobrambene prosjeke, uređivati i čistiti šumsko zemljište u skladu sa šumsko-gospodarskim osnovama.

Režimi zaštite šuma utvrđeni su u skladu s njihovom namjenom. Korištenje i uređenje zaštitnih šuma (naselja, eksploatacijskih područja, erozijskih područja) mora biti podređeno njihovoj ekološkoj (zaštitnoj) funkciji, te se osnovni princip gospodarenja sastoji u održavanju i pomlađivanju s ograničenim iskorištavanjem.

Unošenje rekreacijskih i drugih funkcija u šumska područja mora biti podređeno osnovnoj prirodnoj funkciji što znači da treba preferirati skromne objekte, a prvenstveno urediti i rekreacijske površine te ih održavati u prirodnom stanju (livade, proplanci i sl.). Kod pošumljavanja treba saditi autohtone šumske vrste.

U tom smislu na šumskim površinama dozvoljava se i gradnja objekata koji su u funkciji zaštite tog prostora, a to su objekti od interesa za gospodarenje šumama i lovištima.

Graditeljska baština

Kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH:

- arheološko nalazište Gradina na crvenom jezeru, Imotski, upisano u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4626
- kulturno povijesna cjelina Imotskog, upisana u registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-5355
- crkva Sv. Franje Asiškog i samostan, Imotski, upisani u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z – 4594
- kompleks Režije duhana, Imotski, upisan u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-3688
- kompleks stare Zdravstvene stanice, Imotski, upisan u registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4559
- kuća Benzon, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4004
- tvrđava Topana, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4425
- POU Imotski, Zavičajni muzej Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4439
- slika Gospe od Anđela, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z- 5718
- zbirka Franjevačkog samostana , Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4768
- srednjovjekovno groblje Rudežove kuće, Donji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-5934
- arheološko nalazište Borak, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4622
- crkva Sv. Roka, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-3689
- arheološko nalazište Zelena glavica, Glavina Donja, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-4623
- kulturno povijesna seoska cjelina Kukavice, Glavina Donja, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-5596
- ruralna cjelina Medvidovići, Glavina Gornja, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem Z-3852

Preventivno zaštićena kulturna dobra:

- zgrada Zavičajnog muzej Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P- 4201
- proповјedaonica i crkve sv. Frane Asiškog, Imotski, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4325
- Radeljića mlinica, Donji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4207
- stara crkva sv. Katarine, Donji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4395
- arheološko nalazište Janjišev dub, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-4455

- zaseok Đuzeli, Gornji Vinjani, upisana u Registar kulturnih dobara RH pod brojem P-3978

Kulturna dobra za koje se predlaže pokretanje postupka za upis u Registar kulturnih dobara RH:

- arheološko nalazište Braćova glavica, Glavina Gornja
- arheološko nalazište Mala (Ukradenova) gradina, Glavina Gornja

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

Prostornim planom je utvrđeno da će cestovni promet imati primarno značenje u cjelokupnom prometnom sustavu s obzirom na njegovu funkciju integriranja ostalih vidova prometa. Planirana i izgrađena cestovna mreža razvrstana je prema funkcionalnom značaju i očekivanom prometnom opterećenju na slijedeće kategorije:

- državne ceste
- županijske ceste
- lokalne ceste i ostali nekategorizirani planinski protupožarni i gospodarski putovi

Na području grada Imotskog evidentirane su:

Državne ceste:

- D 60; Brnaze (D1) – Cista Provo – Imotski – GP Vinjani Gornji (gr. R. BiH)

Županijske ceste:

- Ž 6156 G.P. Cera (granica R.BiH)-Ričice-Imotski (D 60)
- Ž 6157 Studenci (Ž6155) – D. Proložac – Glavina D. (D 60)
- Ž 6181 Šumet – Kamenmost (D60)
- Ž 6185 Gornji Vinjani (L67154) – Ž6264
- Ž6264 Imotski (D60) - G.P.Vinjani Gornji (gr. BiH)

Lokalne ceste:

- L67153 Proložac G. (Ž6184) – Imotski (D 60)
- L67154 Glavina Gornja – Vinjani G. (Ž6185)
- L67155 Đereci (Ž6185) – Jovića most (Gr. BiH)
- L 67157 Perinuša – Glavina D. (6157)
- L 67161 Glavina D. (D 60) – Medvid. Draga – Vinjani D. (D 221)
- L67166 Kukavice – L67155
- L67167 Jovići (L67155) – Leke (D 60)
- L67168 D 60 (Solduša) - Jelavići
- L67169 D 60 (Aračići) – Crna gora
- L67170 Vinjani D. (D221) – Runović (Ž6182)

Prostornim planom Splitsko dalmatinske županije planirano je:

Izgraditi (rekonstruirati) mrežu Državnih cesta:

- Zagvozd – Imotski – Vinjani – BiH (sa pripadnim spojevima na D60)
- Makarska – Rašćane – Runović – Imotski – BiH

Rekonstrukcija

- ŽC 6156 (Granica BiH – Cera – Ričice – Imotski -62) i izmještanje dijela trase na dionici Modro jezero-Crveno jezero.
- Izmještanje i rekonstrukcija ŽC 6178 na cijeloj dužini koje omogućava funkcionalnu alternativu DC 60 i vezu na čvor Zagvozd (A1) i odvojkju Medovdolac – Grabovac na DC-62.
- Izmještanje i rekonstrukcija ŽC 6179 i ŽC 6178 na cijeloj dužini koje omogućava funkcionalnu alternativu DC 60, i vezu od DC 60 na DC 62 (na čvor Zagvozd A1).

3.5.2. Energetski sustav

Koncept razvitka sustava elektroopskrbe temelji se na:

- konceptu razvitka u prostoru
- globalnim trendovima elektroopkrbnog razvitka
- prostornom razmještanju konzuma električne energije

Globalni trendovi elektroenergetskog razvitka

Globalne trendove budućeg elektroenergetskog razvitka treba računati po dvije različite metode i to:

- Strukturnoj metodi temeljenom na konceptu razvitka u prostoru i
- Statističkoj metodi temeljenoj na dosadašnjim elektroprivrednim trendovima razvitka.

Globalne trendove budućeg razvitka električne energije određeni su po strukturnoj metodi temeljenoj na konceptu planirane izgradnje prostora i strukturnih urbanističkih planova na koje su primijenjeni elektroenergetski normativi za pojedine tipove potrošača.

Obzirom na planirani koncept izgradnje prostora planirani sustav elektroopskrbe se sastoji od 3 temeljne skupine elektroprivrednih objekata i to:

- Temeljne mreže 110 kV
- Srednjenaponske mreže 10(20) kV
- Mjesnih mreža 0,4 kV

3.5.3. Vodnogospodarski sustav

Vodoopkrbni sustav grada Imotskog koristi pitku vodu iz izvorišta Opačac (rijeka Vrljika) čiji je kapacitet od 500-1300 l/s.

Iz tog izvorišta u sklopu realizacije sustava „Grupni vodovod Imotski“ osigurat će se opskrba najvećeg dijela naselja u bivšoj općini.

Zone sanitarne zaštite izvorišta

Prema Pravilniku o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11 i 47/13) određeno je:

U IV. zoni sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznošću zabranjuje se:

- ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda,
- građenje postrojenja za proizvodnju opasnih i onečišćujućih tvari za vode i vodni okoliš,
- građenje građevina za oporabu, obradu i odlaganje opasnog otpada,
- uskladištenje radioaktivnih i za vode i vodni okoliš opasnih i onečišćujućih tvari, izuzev uskladištenja količina lož ulja dovoljnih za potrebe domaćinstva, pogonskog goriva i maziva za poljoprivredne strojeve, ako su provedene propisane sigurnosne mjere za građenje, dovoz, punjenje, uskladištenje i uporabu,
- građenje benzinskih postaja bez zaštitnih građevina za spremnike naftnih derivata (tankvana),
- izvođenje istražnih i eksploatacijskih bušotina za naftu, zemni plin kao i izrada podzemnih spremišta,
- skidanje pokrovnog sloja zemlje osim na mjestima izgradnje građevina koje je dopušteno graditi prema odredbama Pravilnika o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta,
- građenje prometnica, parkirališta i aerodroma bez građevina odvodnje, uređaja za prikupljanje ulja i masti i odgovarajućeg sustava pročišćavanja oborinskih onečišćenih voda i
- upotreba praškastih (u rinfuzi) eksploziva kod miniranja većeg opsega.

U III. zoni sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznošću primjenjuju se prethodno navedene zabrane iz IV zone sanitarne zaštite, a dodatno se zabranjuje i:

- skladištenje i odlaganje otpada, gradnja odlagališta otpada osim sanacija postojećeg u cilju njegovog zatvaranja, građevina za zbrinjavanje otpada uključujući spalionice otpada te postrojenja za obradu, oporabu i zbrinjavanje opasnog otpada,
- građenje cjevovoda za transport tekućina koje mogu izazvati onečišćenje voda bez propisane zaštite voda,
- izgradnja benzinskih postaja bez spremnika s dvostrukom stjenkom, uređajem za automatsko detektiranje i dojavu propuštanja te zaštitnom građevinom (tankvanom),
- podzemna i površinska eksploatacija mineralnih sirovina osim geotermalnih voda i mineralnih voda.

U II. zoni sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznošću primjenjuju se prethodno navedene zabrane iz III zone sanitarne zaštite, a dodatno se zabranjuje i:

- poljoprivredna proizvodnja, osim ekološke proizvodnje uz primjenu dozvoljenih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja prema posebnom propisu,
- stočarska proizvodnja, osim poljoprivrednog gospodarstva odnosno farme do 20 uvjetnih grla uz provedbu mjera zaštite voda propisanih odgovarajućim programom

zaštite voda od onečišćenja uzrokovano nitratima poljoprivrednog podrijetla i načela dobre poljoprivredne prakse,

- gradnja groblja i proširenje postojećih,
- ispuštanje pročišćenih i nepročišćenih otpadnih voda s prometnica,
- građenje svih industrijskih postrojenja koje onečišćuju vode i vodni okoliš,
- građenje drugih građevina koje mogu ugroziti kakvoću podzemne vode,
- sječa šume osim sanitarne sječe,
- skladištenje i odlaganje otpada, gradnja odlagališta otpada, osim sanacija postojećih u cilju njihovog zatvaranja, građevina za zbrinjavanje otpada uključujući spalionice otpada, regionalnih i županijskih centara za gospodarenje otpadom, reciklažnih dvorišta i pretovarnih stanica za otpad ako nije planirana provedba mjera zaštite voda te postrojenja za obradu, oporabu i zbrinjavanje opasnog otpada.

U I. zoni sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznošću zabranjuju se sve aktivnosti osim onih koje su vezane uz zahvaćanje, kondicioniranje i transport vode u vodoopskrbni sustav.

U poljoprivrednoj proizvodnji uključujući i stočarsku proizvodnju, poljoprivredna gospodarstva dužna su osigurati uvjete i provoditi mjere propisane odgovarajućim programom zaštite voda od onečišćenja uzrokovano nitratima poljoprivrednog podrijetla i pridržavati se načela dobre poljoprivredne prakse.

Uređenje vodotoka, zaštita od poplava i melioracijska odvodnja

Uređenje vodotoka i drugih voda obuhvaća: građenje, tehničko i gospodarsko održavanje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i vodnih građevina za melioracijsku odvodnju, tehničko i gospodarsko održavanje vodotoka i vodnog dobra, te druge radove kojima se omogućuju kontrolirani i neškodljivi protoci voda i njihovo namjensko korištenje. Zaštita od štetnog djelovanja voda obuhvaća djelovanja i mjere za: obranu od poplava, obranu od leda na vodotocima, zaštitu od erozija i bujica, te za otklanjanje posljedica od takvih djelovanja.

Od ukupno raspoloživih površina oko 70% je izloženo periodičnom plavljenju manjeg ili većeg inteziteta i trajanja, te suvišnom vlaženju tokom zime i proljeća.

Unutar sustava Trebižat-Vrljika-Ričica, za obranu od poplava izgrađeno je nekoliko objekata:

- Prološka retencija je izgrađena da bi prihvatila poplavni val Ričice –Suvaje i njegovu transformaciju. U istu ulazi regulirano korito Suvaje, a izlazi kanal Sija.
- Akumulacija Ričice je višenamjenski objekt. Izgradnjom brane kojom se pregradio kanjon Ričice, nasuto pregradom visine 45,0 m ostvarena je akumulacija ukupne zapremnine 33,1 hm³. Ovom gradnjom zaštićena su nizvodna sela i Imotsko polje od poplavlivanja vodama Ričine, odnosno Suvaje. Retencijskim prostorom koji prihvaća velike vode i kontroliranim upuštanjem voda u korito Suvaje omogućuje se navodnjavanje Imotsko-bekijskog polja u vegetacijskom periodu.
- Regulacija Suvaje sa obrambenim nasipima
- Regulacija Sije sa obrambenim nasipima

Rijeka Vrljika je najveći vodotok Imotsko-bekijskog polja koji cijelom dužinom od 18,3 km, od izvora Opačac do tunela Pećnik u Hercegovini, protječe tim poljem. Ona je glavni recipijent polja koji prima vode čitavog niza odvodnih kanala u polju. Na području Hrvatske dužina predmetnog vodotoka iznosi 12,7 km. Regulirana je na potezu od granice do ušća Sije, u dužini od 10,9 km i na tom se potezu tretira kao zaštitni objekt od poplava. Regulacija Vrljike je izvršena početkom šezdesetih i od tada nije vršena cjelovita rekonstrukcija sistema i čišćenje korita.

Takvo stanje zahtijeva hitnu intervenciju, ali bilo kakav veći zahvat na rijeci Vrljici može uslijediti tek nakon saniranja stanja na nizvodnom dijelu vodotoka koji protječe hercegovačkim dijelom polja. Isto se odnosi i na povećanje kapaciteta tunela Pećnik i rijeke Trebižat kao glavnog recipijenta u nizu.

Izgradnjom akumulacije Ričice, Imotsko-Bekrijsko polje je zaštićeno od dijela vanjskih poplavnih voda. Najveći problem ostaju unutrašnje vode polja, odnosno recipijenti koji ih trebaju primiti. Regulacijom dijela Vrljike, rekonstrukcijom tunela Pećnik i regulacijom Trebižata riješilo bi se pitanje prihvata svih poplavnih voda. Kako se taj dio sustava nalazi na teritoriju Federacije BiH, iz tog proizlazi potreba i obveza dogovaranja i usklađivanja radnji sa mjerodavnim institucijama druge države.

Telekomunikacije

Brzi napredak telekomunikacija uvjetovao je promjenu koncepta u zavisnosti o razvoju komunikacijske tehnologije i primjeni novih tehničkih dostignuća na ovom području.

U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija (UMTS i sustavi sljedećih generacija). U skladu s navedenim planovima, uz postojeće i trenutno planirane lokacije osnovnih postaja, na području obuhvata prostornog plana uređenja potrebno je u budućnosti omogućiti izgradnju i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja – smještanjem antena na antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim objektima.

3.6. Postupanje s otpadom

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (izdvojeno skupljanje otpada, recikliranje otpada, kompostiranje organskog dijela otpada, termička obrada ostatka organskog otpada iz procesa predobrade i sortiranja otpada te odlaganje ostatka otpada nakon obrade) i potencijalne makrolokacije za građevine u sustavu gospodarenja otpadom određeni su u Prostornom planu Splitsko-dalmatinske županije.

Od odlučujućeg je značaja u budućnosti smanjiti količinu otpada koji se mora deponirati, te tako optimizirati korištenje raspoloživih lokacija za deponiranje otpada. Iz ekoloških i gospodarskih razloga broj deponija treba biti što manji. Konačni cilj je izgradnja jednog Centra za gospodarenje otpadom.

U cilju neposrednog rješavanja problema zagađenja okoliša od nekontroliranog odlaganja različitih vrsta otpada utvrđuju se sljedeće mjere:

- potrebno je sanirati sva "divlja" odlagališta otpada, posebno građevinskog otpada uz ceste

- izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada te mjere iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno program odvojenog skupljanja, recikliranje, kompostiranje i dr. potrebno je provoditi prema zakonskoj regulativi.

Izdvojeno prikupljanje otpada u naseljima omogućuje se pomoću posuda (spremnika) razmještenim na javnim površinama i na način da se postupno otpad odvaja po vrsti.

Potrebno je izraditi program sanacije deponija Kozjačić (potrebna je izrada studije utjecaja na okoliš, idejna rješenja i projekti za građevnu dozvolu).

Planom je određen položaj reciklažnog dvorišta (K5) i prikazan na karti „Korištenje i namjena površina“ u mj. 1:25.000. Reciklažno dvorište je građevina namijenjena razvrstavanju i privremenom skladištenju neopasnog otpada.

Komunalni otpad u naselju potrebno je prikupljati u tipizirane posude za otpad ili veće metalne kontejnere.

Korisni dio komunalnog otpada treba sakupljati u posebne kontejnere (papir, staklo, plastika i dr.).

Za postavljanje kontejnera potrebno je osigurati odgovarajući prostor, po mogućnosti ograđen prikladnom ogradom ili zelenilom, na način da se ne ometa kolni i pješački promet i ne zagađuje okoliš.

Zbrinjavanje i uporaba neopasnog građevinskog otpada (građevinski materijal iz iskopa i obrađeni građevinski otpad) može se vršiti u susjednim jedinicama lokalne samouprave unutar napuštenih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina (u kojima je prestala eksploatacija) i u kojima se prema prostornim mogućnostima i posebnim propisima mogu osigurati tehnološki i prostorni uvjeti dugoročnog zbrinjavanja, a sve sukladno projektu sanacije i planiranoj namjeni devastiranog područja.

3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Zaštitom okoliša osigurava se cjelovito očuvanje kakvoće okoliša, očuvanje prirodnih zajednica, racionalno korištenje prirodnih izvora i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog i održivog razvoja.

Osnovni ciljevi zaštite okoliša, u ostvarivanju uvjeta za održivi razvoj jesu:

- trajno očuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanje ekološke stabilnosti,
- očuvanje kakvoće žive i nežive prirode i racionalno korištenje prirode i njenih dobara,
- očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajolika,
- unaprjeđenje stanja okoliša i osiguravanje boljih uvjeta života.

Osnovni ciljevi zaštite okoliša postižu se:

- predviđanjem, praćenjem, sprečavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš,

- zaštitom i uređenjem izuzetno vrijednih dijelova okoliša,
- sprečavanjem rizika i opasnosti po okoliš,
- poticanjem korištenja obnovljivih prirodnih izvora i energije,
- poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš,
- ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja,
- sprječavanjem zahvata koji ugrožavaju okoliš,
- sanacijom oštećenih dijelova okoliša,
- razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša,
- donošenjem pravnih propisa o zaštiti okoliša,
- obavještavanjem javnosti o stanju okoliša i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša,
- povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša Republike Hrvatske s međunarodnim institucijama.

Zaštita okoliša temelji se na poštivanju načela međunarodnog prava zaštite okoliša, opće prihvaćenih načela, uvažavanju znanstvenih spoznaja i najbolje svjetske prakse.

Da bi se omogućio kvalitetan život u već ili potencijalno ugroženim naseljima, te da bi se mogle odrediti granice prihvatnih kapaciteta i izdržljivosti ekosustava na području grada Imotskog potrebno je, prije svega, pristupiti izradi i kompletiranju podataka o tipu, lokaciji i emisionim karakteristikama stacionarnih izvora zagađenja zraka (katastar emisija).

To će predstavljati osnovu za izradu sanacijskog plana kojim bi se sve, a naročito velike zagađivače prostora, prisililo na tehničko - tehnološka poboljšanja, kao i obvezna pridržavanja svih, zakonskim i gradskim propisima, utvrđenih mjera zaštite.

Očuvanje i poboljšanje kvaliteta tla:

- u okviru praćenja stanja okoliša (monitoringa) sustavno mjeriti onečišćenja tala na temelju zakonske regulative.
- u okviru Katastra emisija u okoliš voditi očevidnike za emisije onečišćavajućih tvari u tlo,
- smanjiti emisije onečišćujućih tvari (kontaminaciju teškim plinovima, otpadnim plinovima, komunalnim i industrijskim vodama, radionuklidima i dr.) u tlo na način da izvori emisija djeluju po standardima zaštite okoliša,
- smanjiti unos pesticida u tlo te smanjiti globalni proces humizacije tla,
- opožarene površine čim prije pošumljavati kako bi se smanjio učinak erozije tla,
- izgradnju urbanih cjelina, industrijske objekte, prometnice i sl. planirati na način da se nepovratno izgubi što manje tla,
- uz ceste s velikom količinom prometa uređivati pojaseve zaštitnog zelenila i drvorede primjerene širine te ograničiti proizvodnju poljoprivrednih proizvoda na zemljištu najmanje 20,0 m od ruba kolnika ceste;
- radi zaštite od oborinskih voda potrebno je osigurati vodopropusnost tla na građevnoj čestici i ograničavanjem udjela nepropusnih površina prilikom uređenja javnih otvorenih prostora.

Zaštita voda od onečišćenja i zagađenja

U sklopu mjera sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš, u odnosu na zaštitu voda, mjerama zaštite je potrebno:

- sačuvati vode koje nisu onečišćene
- zaustaviti trend pogoršanje kakvoće voda (saniranjem ili uklanjanjem izvora onečišćenja)
- osigurati racionalno korištenje voda

Veći dio ovog područja leži u okviru sanitarne zaštite vodozahvata Opačac, analizirajući Državni plan za zaštitu voda (NN 8/99), ovo područje bi spadalo u «vrlo osjetljivo područje voda» - I kategorija, gdje je apsolutno zabranjeno ispuštanje otpadnih voda, bez obzira na stupanj pročišćavanja.

Kako ne postoji drugo rješenje traženi stupanj pročišćavanja je treći stupanj čišćenja otpadnih voda – kao u «osjetljivo područje».

Ispuštanje pročišćenih otpadnih voda s predmetnog područja, moguće je samo uz minimalno drugi ili treći stupanj pročišćavanja ovisno o veličini gravitirajućeg područja. Primjenjiv je razdjelni sustav odvodnje uz potpuno čišćenje sanitarnih otpadnih voda i eventualno čišćenje oborinskih voda. Osnovni princip da mjesto ispuštanja pročišćenih otpadnih voda bude van II zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće.

Način sakupljanja, pročišćavanja i ispuštanja pročišćenih otpadnih voda za grad Imotski je riješen u projektnoj dokumentaciji na razini glavnog projekta.

Kako bi se mogućnost zagađenja podzemnih voda smanjila na minimum, i u slučaju havarije izbjegle velike negativne posljedice, predlaže se više manjih zasebnih odvodnih podsustava za svako naselje u odnosu na jedan zajednički koji bi prikupljao veće količine otpadnih voda iz naselja te koncentrirao zagađenje, a time umnogostručila opasnost od zagađenja podzemnih voda.

U izgrađenom dijelu građevinskog područja koje nema izgrađen sustav javne odvodnje moguće je do njegove izgradnje niske stambene građevine i građevine s kapacitetom manjim od 10 ES (korisnika) priključiti na nepropusne septičku jamu odgovarajuće veličine i tehničkih svojstava .

Za građevine kapaciteta većeg od 10 ES potrebna je izgradnja pojedinačnog uređaja uz ugradnju bio diskova.“

Ugradnja bio diskova potrebna je i u slučajevima kada nije moguće osigurati pražnjenje nepropusne septičke jame.

Norme ispuštene vode utvrdit će se prema Državnom planu za zaštitu voda (NN 8/99), zatim prema Pravilniku o graničnim vrijednostima pokazatelja opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (NN 6/01). Pravilnici se temelje na Zakonu o vodama (NN 107/95), a

izrađeni su prema Uputama Savjeta Europske unije o čišćenju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEC).

Državnim planom za zaštitu voda utvrđena je i kategorizacija voda. Prema prilogu D-2 Državnog plana podzemne vode koje se koriste ili planiraju koristiti za vodoopskrbu, gorski potoci do naselja, vodotoci na kraškim područjima do naselja razvrstavaju se u «vrlo osjetljivo područje», I. kategoriju vode.

Slijedom navedenog, podzemne vode u zonama sanitarne zaštite su planirane kao I. kategorija vode. Stoga odabir stupnja i načina pročišćavanja se određuje za točno određenu lokaciju u skladu sa njenim utjecajem na izvorište. Pročišćene otpadne vode s visokim III. stupnjem čišćenja odgovaraju IV. –V. vrsti voda prema Uredbi o klasifikaciji voda (NN 77/98), što se obzirom na planiranu kategorizaciju podzemnih voda, kao i korištenje vode za vodoopskrbu, ne može dopustiti. Slijedi da bi prema podzemnim vodama trebala teći voda II. vrste. Prema uredbi o klasifikaciji voda to je voda koja se u prirodnom stanju može koristiti za kupanje i rekreaciju, a nakon odgovarajućeg pročišćavanja i za piće i druge namjene u industriji. Navedene vrijednosti moguće je postići tehnološkim postupcima koji se danas s uspjehom primjenjuju u sličnim slučajevima, odnosno kod povećanih zahtjeva za čišćenjem otpadne vode.

Očuvanje čistoće zraka:

Osnovna je svrha zaštite i poboljšanja kakvoće zraka:

- očuvati zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, kulturne i materijalne vrijednosti,
- postići najbolju moguću kakvoću zraka,
- spriječiti ili barem smanjivati onečišćavanja koja utječu na promjenu klime,
- uspostaviti, održavati i unapređivati cjelovit sustav upravljanja kakvoćom zraka na teritoriju države.

Stanje zaštite zraka ne smije prelaziti preporučene vrijednosti kakvoće zraka (PV). U cilju toga potrebno je djelovati preventivno kako se zbog građenja i razvitka područja ne bi prekoračile preporučene vrijednosti kakvoće zraka (PV);

- uspostaviti područnu mrežu za praćenje kakvoće zraka. Lokacije odabrati u naseljenom i prometom opterećenom dijelu grada i u blizini industrijskih izvora onečišćenja te uspostaviti odgovarajući informacijski sustav,
- redovito praćenje emisija, vođenje registra izvora emisija s podacima o prostornom smještaju, kapacitetu te vrsti i količini emisija na temelju kojih se vodi Katastar emisija na gradskoj i županijskoj razini,
- zabranjuje se proizvodnja tvari koja oštećuju ozonski omotač.

Izvori onečišćavanja zraka su:

- tehnološki procesi, industrijski pogoni, uređaji i objekti iz kojih se onečišćujuće tvari ispuštaju u zrak (stacionarni izvori),
- prijevozna sredstva (cestovna vozila, izvan cestovna vozila, lokomotive, brodovi, zrakoplovi) koja ispuštaju onečišćujuće tvari u zrak,
- uređaji, površine i druga mjesta (difuzni izvori) odakle se onečišćujuće tvari slobodno šire zrakom bez određena ispusta ili dimnjaka.

Zaštitom i poboljšanjem kakvoće zraka ne smiju se ugroziti ostali dijelovi okoliša, druga područja i kakvoća življenja budućih naraštaja.

Dokumenti zaštite i poboljšanja kakvoće zraka su:

- strategija zaštite i poboljšanja kakvoće zraka,
- programi zaštite i poboljšanja kakvoće zraka,
- izvješće o stanju kakvoće zraka.

Mjere zaštite biljnog i životinjskog svijeta

Prema Zakonu o zaštiti prirode zaštićeni su posebni dijelovi prirode. Takvi dijelovi prirode imaju osobitu zaštitu. Kako bi se takvi dijelovi prirode mogli štititi potrebno je izraditi mjere zaštite koje ovisno o stupnju zaštite donosi nadležno tijelo uprave.

Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05) se uređuje sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njezinih vrijednosti.

Priroda je u smislu ovoga Zakona sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost.

Ciljevi i zadaće zaštite prirode su:

- očuvati i obnoviti postojeću biološku i krajobraznu raznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem,
- utvrditi i pratiti stanje prirode,
- osigurati sustav zaštite prirodnih vrijednosti radi njihova trajnoga očuvanja,
- osigurati održivo korištenje prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njezinih sastavnica,
- pridonijeti očuvanju prirodnosti tla, očuvanju kakvoće, količine i dostupnosti vode, mora, očuvanju atmosfere i proizvodnji kisika, te očuvanju klime,
- spriječiti štetne zahvate ljudi i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti,
- osigurati pravo građana na zdrav život, odmor i razonodu u prirodi.

Zaštita i očuvanje prirode temelji se na načelima:

- svatko se mora ponašati tako da pridonosi očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti, zaštiti prirodnih vrijednosti i očuvanju općekorisne uloge prirode,
- neobnovljiva prirodna dobra treba koristiti racionalno, a obnovljiva prirodna dobra održivo,
- u korištenju prirodnih dobara i uređenju prostora obvezno je primjenjivati načela, mjere i uvjete zaštite prirode,
- zaštita prirode obveza je svake fizičke i pravne osobe, te su u tom cilju dužni surađivati radi izbjegavanja i sprječavanja opasnih radnji i nastanka šteta, uklanjanja i sanacije posljedica nastale štete, te obnove prirodnih uvjeta koji su postojali prije nastanka štete,
- javnost ima pravo na slobodan pristup informacijama o stanju prirode, pravo na pravodobno obavješćivanje o štetama u prirodi i o poduzetim mjerama za njihovo uklanjanje, te pravo na mogućnost sudjelovanja u odlučivanju o prirodi.

Zaštita prirode provodi se očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti, te zaštitom prirodnih vrijednosti.

Zaštita prirode provodi se osobito:

- utvrđivanjem i procjenom stanja sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti,
- provedbom mjera zaštite prirode,
- unošenjem uvjeta i mjera zaštite prirode u dokumente prostornog uređenja i planove gospodarenja i upravljanja prirodnim dobrima u djelatnostima rudarstva, poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, vodnoga gospodarstva i drugih djelatnosti od utjecaja na prirodu,
- izradom izvješća o stanju prirode, donošenjem i provedbom strategije, programa, akcijskih planova i planova upravljanja,
- utvrđivanjem prirodnih vrijednosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- uspostavom sustava upravljanja prirodnim vrijednostima i zaštićenim prirodnim vrijednostima,
- povezivanjem i usklađivanjem državnog sustava s međunarodnim sustavom zaštite prirode,
- poticanjem znanstvenog i stručnog rada u području zaštite prirode,
- obavješćivanjem javnosti o stanju prirode i sudjelovanjem javnosti u odlučivanju o zaštiti prirode,
- poticanjem i promicanjem zaštite prirode, te razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju.

Divlje svojte koje su ugrožene ili rijetke, zaštićuju se kao strogo zaštićene svojte i zaštićene svojte.

Strogo zaštićenom svojtom može se utvrditi:

- divlja svojta kojoj prijete izumiranje na području Republike Hrvatske,
- usko rasprostranjeni endem,
- divlja svojta zaštićena na temelju međunarodnog ugovora kojega je Republika Hrvatska stranka i koji je na snazi, potvrđenog od Republike Hrvatske.

Zaštićenom svojtom može se utvrditi:

- zavičajna divlja svojta koja je osjetljiva ili rijetka, i ne prijete joj izumiranje na području Republike Hrvatske,
- divlja svojta koja nije ugrožena, ali je radi njezina izgleda lako moguće zamijeniti s ugroženom divljom svojtom,
- divlja svojta na temelju međunarodnog ugovora kojega je Republika Hrvatska stranka i koji je na snazi.

Zaštićenom zavičajnom udomaćenom svojtom može se utvrditi ona ugrožena baštinjena biljna sorta i/ili životinjska pasmina koja se razvila kao posljedica tradicionalnog uzgoja i čini dio hrvatske prirodne baštine.

Na pitanja zaštite zaštićenih divljih svojti i zavičajnih udomaćenih svojti koja nisu uređena Zakonom primjenjuju se posebni propisi.

Divlje svojte čine:

- primjerci samoniklih biljaka, gljiva i slobodnoživućih životinja te njihovi uzgojeni primjerci, njihovi razvojni oblici (jaja, ličinke, kukuljice, sjemenke, plodovi, miceliji i dr.), njihovi dijelovi i derivati, i od njih dobiveni lako raspoznatljivi proizvodi.

Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 7/06) proglašene su »strogo zaštićene« i »zaštićene« divlje svojte na temelju Crvenih popisa ugroženih vrsta životinja, biljaka i gljiva Republike Hrvatske, stručne procjene Državnog zavoda za zaštitu prirode te obveza preuzetih međunarodnim sporazumima.

Stanje divlje svojte je povoljno, ako je njezina rasprostranjenost i brojnost populacije u okviru prirodnih kolebanja i ne pokazuje dugoročni trend smanjivanja, te ako su staništa dovoljno prostrana da osiguravaju dugoročno očuvanje populacije.

Zabranjeno je bez opravdanog razloga uznemiravanje, hvatanje, ozljeđivanje divljih životinja, smanjivanje brojnosti populacije divlje svojte (ubijanje, uklanjanje i sl.), uništavanje ili oštećivanje njezinog staništa ili mijenjanje njezinih životnih uvjeta u mjeri u kojoj bi svojta postala ugrožena. Opravdani razlog utvrđuje Ministarstvo.

Zabranjeno je istrebljivanje zavičajne divlje svojte.

Povoljno stanje divljih svojti osigurava se zaštitom njihovih staništa i zaštitnim mjerama za pojedine svojte prema odredbama Zakona o zaštiti prirode.

Mjere zaštite šuma

Šume predstavljaju značajnu ekološku komponentu prostora, te ih ne bi trebalo smanjivati nego formirati makroekološke koridore u cilju uspostavljanja globalne ravnoteže i stvaranja uvjeta za razvoj životinjskih i biljnih zajednica i očuvanja ukupnih prirodnih ambijentalnih vrijednosti kraja.

Radi njihove zaštite i očuvanja potrebno je:

- izvršiti analizu stanja šumskih površina s aspekta ekološke vrijednosti šuma i njihovog utjecaja na ostale prirodne komponente (tlo, voda, zrak itd.).
- očuvanje postojećih šuma i pošumljavanje područja uz turističke zone i poljoprivredne površine.
- prilikom izgradnje turističkih kapaciteta na neizgrađenim prostorima voditi računa o maksimalnom očuvanju sastojina šuma na tim prostorima.
- kroz Planove zaštite od požara iz članka 3. Zakona o zaštiti od požara utvrditi mjere i osigurati svrhovitu provedbu planom utvrđenih mjera.

Smanjenje prekomjerne buke

Buka je zvuk čija razina prekoračuje najviše dopuštene razine koje su posebno propisane s obzirom na vrijeme i mjesto gdje nastaje u sredini u kojoj ljudi rade i borave.

Izvorom buke sukladno Zakonu o buci, smatra se svaki objekt sa sredstvima za rad i transport uređajima, instalacijama te bučne aktivnosti i drugi objekti i radnje od kojih se širi zvuk, a koji prelazi dopuštenu razinu. Utjecaji koji djeluju na stvaranje komunalne buke su: promet (cestovni i željeznički) i buka iz industrijskih pogona.

Smanjenje prekomjerne buke provodi se na način:

- sprečavanje nastajanja buke na način da se planira gradnja građevina, koje mogu predstavljati izvor buke, na mjestima s kojih neće djelovati na sredinu u kojoj ljudi rade i borave,
- za potrebe utvrđivanja i praćenja razine buke potrebno je izraditi karte buke za područje naselja Imotskog
- razina buke uvjetovana prometom smanjit će se optimalizacijom utjecaja prometa na okoliš, razdvajanjem pješačkih i glavnih kolnih prometnih tokova, rješavanjem prometa u mirovanju izgradnjom podzemnih garažnih objekata, izgradnja zapadnog ulaza u grad, pretvaranje šire gradske zone u pješačku,
- razina buke uzrokovana radom industrijskih pogona smanjiti će se na način da se industrijski pogoni dislociraju iz centralnog gradskog područja i to na dozvoljenu udaljenost od naseljenih mjesta sukladno zakonu,
- razina buke uzrokovana bukom iznad dozvoljenog nivoa radom ugostiteljskih objekata, regulirati će se reguliranjem vremena rada ugostiteljskih objekata sukladno zakonskoj regulativi, primjenom karte buke za određeno područje te inspekcijom nadzorom.

Prvi zadatak u zaštiti tla od erozije predstavlja podizanje biljnog pokrivača, šumskog i travnatog, na degradiranim površinama sliva bujice. Uz ove biološke radove u slivu često su potrebni značajni građevinski radovi u samom koritu bujice (pregrade za zadržavanje bujičnog nanosa i postizanja mirnog tečenja bujičnih voda u koritu, objekti konsolidacije obala korita, čišćenje nanosa i regulacija donjih tokova bujica i dr.) kako bi se postiglo smanjenje erozije u slivu i smireno otjecanje voda u formiranom bujičnom koritu.

Da bi se eliminirale štetne posljedice izlivanja bujičnih voda na stambene, gospodarske i druge objekte, preplavlivanje prometnica i poljoprivrednih površina vodama i nanosom se omogućilo da korita bujica služe kao kolektori ili recipijenti mjesnih sustava odvodnje oborinskih voda, neophodno je ostvarenje protuerozijskih mjera na degradiranim dijelovima sliva radi smanjenja i ujednačavanja dotoka u korita bujica gdje je regulacijskim radovima potrebno osigurati zadržavanje nanosa iza retencijskih pregrada i smireno protjecanje bujičnih voda bez ugrožavanja stabilnosti obala i dna korita.

Radi zaštite tla od erozije nužno je poduzeti protuerozivne mjere koje bi se trebale provoditi na terenima ugroženim od bujica i erozije. Na takvim terenima obavezno je poduzimanje slijedećih mjera:

- građevinsko-tehnički radovi u koje spada izgradnja uzdužnih i poprečnih objekata za uređenje bujičnih tokova (lateralni kanali, kinete, odvodni kolektori, pregrade i sl.)
- retencioni tehnički radovi (izgradnja mikro retencija i malih akumulacija za vodu i bujične nanose i sl.),
- biološki, šumsko-tehnički radovi (pošumljavanje, melioracija i obnova šikara, izrada konturnih rovova, intenzivna njega mladih šuma u svim fazama razvoja i sl.).

- agrotehničke radove (melioracija poljoprivrednog zemljišta, popravke strukture, terasiranje i uređenje plodoreda i sl.).

Uspjeh zaštite tla od erozije ovisit će o kombiniranju navedenih mjera i usmjeravanja aktivnosti na najugroženije dijelove prostora.

Mjere zaštite od požara

Opasnost od *požara* na području grada zavisi od mnogih činilaca od kojih su za naselja najbitniji: vrsta konstrukcije objekata, međusobna udaljenost objekata, količine i način uskladištenja zapaljivih materijala, način odlaganja krutog i ostalog otpada, izloženost zračnim strujanjima, i sl.

Opasnostima su posebno izložena naselja ili predjeli naselja koja su zgusnuta i u kojima prevladavaju stare zgrade međusobno povezane krovovima, bez protupožarnih zidova i kao takva spadaju u I. stupanj ugroženosti. Isto tako područja sa industrijskim postrojenjima, objektima i zapaljivim materijalima također spadaju u I. stupanj ugroženosti.

Urbanističke mjere zaštite od požara su one preventivnog karaktera. Treba ih provoditi u prvom redu zoniranjem tj. izdvajanjem i osiguranjem zaštitnih pojasa opasnih kompleksa. Pored toga poboljšavanjem vatrootpornosti svakog pojedinačnog objekta pojačava se otpornost čitavih naselja.

Opasnost od požara naročito je izražena na području značajnijih šumskih kompleksa. Ova područja spadaju u vrlo nepristupačne predjele za intervenciju i upotrebu ljudstva u slučaju izbijanja požara. To su uglavnom šume graba, većinom šikare i degradirano sitno raslinje sa dosta suhog lišća i trava, pa su prema tome veoma osjetljiva za izbijanje i širenje požara, posebno su osjetljive kompleksi šuma alepskog i crnog bora.

Zaštita šumskih kompleksa od požara treba se provoditi zoniranjem tj. izdvajanjem i osiguranjem zaštitnih pojasa, prosjecima dovoljne širine i na optimalnim razmacima, te gradnjom pristupnih putova za vatrogasne ekipe i jedinice civilne zaštite. Važna je mjera osiguranje hidrantske mreže te čuvanje svih izvorišta i bunara.

U cilju zaštite od požara izrađen je Plan zaštite od požara grada Imotskog.

Temeljne organizacijske postrojbe za zaštitu od požara su profesionalne postrojbe MUP-a i DVD koja organiziraju jedinice lokalne samouprave.

Mjere zaštite od potresa

Cijelo područje bivše općine Imotski, pa tako i prostor Grada Imotskog pripadaju IX. Zoni MCS, što znači da svi budući građevinski zahvati moraju uvažiti tu seizmičku osobitost.

U cilju što efikasnije zaštite od potresa moraju se trajno provoditi preventivne, a u slučaju udara i operativne mjere zaštite. Preventivne mjere zaštite obuhvaćaju mjere, radnje i postupke za sprječavanje, odnosno ublažavanje posljedica potresa, i to:

- utvrđivanje seizmičkih karakteristika područja bivše općine Imotski, kao podloga za provođenje propisa o gradnji objekata otpornih na potrese do IX stupnja MCS ljestvice,
- striktno provođenje zakonske i tehničko-administrativne regulative u oblasti planiranja i izgradnje objekata otpornih na potres procijenjene jačine,
- pri izgradnji urbanih cjelina potrebno je planirati i realizirati ugradbene mjere zaštite, a naročito otpornost i elastičnost konstrukcija, a sanacijom je potrebno povećati otpornost starijih i dotrajalih objekata, naročito u starim jezgrama naselja,
- pratiti pojave i posljedice potresa kod nas i u svijetu i o tome vršiti što potpunije informiranje čime se održava trajni interes za oblast zaštite od potresa.

Poplave

Od ukupno raspoloživih površina oko 70% je izloženo periodičnom plavljenju manjeg ili većeg intenziteta i trajanja, te suvišnom vlaženju tokom zime i proljeća.

Unutar sustava Trebižat-Vrlička-Ričica, za obranu od poplava izgrađeno je nekoliko objekata:

- Prološka retencija je izgrađena da bi prihvatila poplavni val Ričice –Suvaje i njegovu transformaciju. U istu ulazi regulirano korito Suvaje, a izlazi kanal Sija.
- Akumulacija Ričice je višenamjenski objekt. Izgradnjom brane kojom se pregradio kanjon Ričice, nasuto pregradom visine 45,0 m ostvarena je akumulacija ukupne zapremnine 33,1 hm³. Ovom gradnjom zaštićena su nizvodna sela i Imotsko polje od poplavlivanja vodama Ričice, odnosno Suvaje. Retencijskim prostorom koji prihvaća velike vode i kontroliranim upuštanjem voda u korito Suvaje omogućuje se navodnjavanje Imotsko-bekijskog polja u vegetacijskom periodu.
- Regulacija Suvaje sa obrambenim nasipima
- Regulacija Sije sa obrambenim nasipima

Rijeka Vrlička je najveći vodotok Imotsko-bekijskog polja koji cijelom dužinom od 18,3 km, od izvora Opačac do tunela Pećnik u Hercegovini, protječe tim poljem. Ona je glavni recipijent polja koji prima vode čitavog niza odvodnih kanala u polju. Na području Hrvatske dužina predmetnog vodotoka iznosi 12,7 km. Regulirana je na potezu od granice do ušća Sije, u dužini od 10,9 km i na tom se potezu tretira kao zaštitni objekt od poplava. Regulacija Vrličke je izvršena početkom šezdesetih i od tada nije vršena cjelovita rekonstrukcija sistema i čišćenje korita.

Takvo stanje zahtijeva hitnu intervenciju, ali bilo kakav veći zahvat na rijeci Vrlički može uslijediti tek nakon saniranja stanja na nizvodnom dijelu vodotoka koji protječe hercegovačkim dijelom polja. Isto se odnosi i na povećanje kapaciteta tunela Pećnik i rijeke Trebižat kao glavnog recipijenta u nizu.

Izgradnjom akumulacije Ričice, Imotsko-bekijsko polje je zaštićeno od dijela vanjskih poplavnih voda. Najveći problem ostaju unutrašnje vode polja, odnosno recipijenti koji ih trebaju primiti. Regulacijom dijela Vrličke, rekonstrukcijom tunela Pećnik i regulacijom Trebižata riješilo bi se pitanje prihvata svih poplavnih voda. Kako se taj dio sustava nalazi na teritoriju Federacije BiH, iz tog proizlazi potreba i obveza dogovaranja i usklađivanja radnji sa mjerodavnim institucijama druge države.

Područja koja su označena kao poplavna treba predvidjeti za namjene koje nisu osjetljive na plavljenje, pa neće trpjeti velike štete zbog velikih voda.

U područjima gdje je prisutna opasnost od poplava a prostorno planskom dokumentacijom je dozvoljena gradnja, objekti se moraju graditi od čvrstog materijala na način da dio objekta ostane nepoplavljen i za najveće vode. Potrebno je zaštititi postojeće lokalne izvore vode, bunare, cisterne, koji se moraju održavati i ne smiju zatrpavati ili uništavati na drugi način.

Zaštitu od štetnog djelovanja voda treba provoditi u skladu sa Zakonom o vodama, Državnim planovima obrane od poplava, a posebno Planom obrane od poplava na lokalnim vodama Splitsko-dalmatinske županije.

Vodne površine i vodno dobro treba uređivati na način da se osigura propisani vodni režim, kvaliteta i zaštita voda.

Zaštita od štetnog djelovanja voda obuhvaća djelovanja i mjere za: obranu od poplava, obranu od leda na vodotocima, zaštitu od erozija i bujica te otklanjanje posljedica takvog djelovanja. Zaštita od poplava provodi se putem građevinskih i ne građevinskih mjera. Za zaštitu od poplavlivanja prilikom oborinskog nevremena treba obnoviti sustav odvodnje oborinskih voda. Gradnja nasipa određene visine jedan je od načina zaštite obalnog područja uslijed nadolaska plimnom vala (visoke vode).

Mjere sklanjanja stanovništva

Sklanjanje ljudi osigurava se izgradnjom skloništa osnovne i dopunske zaštite, te prilagođavanjem pogodnih prirodnih, podrumskih i drugih pogodnih građevina za funkciju sklanjanja ljudi, u područjima (zonama) obvezne izgradnje skloništa.

U sklopu mjera za sklanjanje stanovništva potrebno je osigurati uvjete za sklanjanje ljudi, materijalnih i drugih dobara.

U sklopu izrade PPU Grada Imotski izrađen je zaseban elaborat „Plan urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti“ koji čini sastavni dio Prostornog plana.

Područje Grada Imotski je obzirom na broj stanovnika i nepostojanje objekata koji su posebno ugroženi svrstan u 2. stupanj ugroženosti.

Prema članku 2. Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti /NN 29/83, 36/85 i 42/86), skloništa za zaštitu stanovništva grade se u naseljenim mjestima u kojima živi preko 2000 stanovnika.

Pošto područje grada Imotskog i naselja Vinjani Donji ima preko 2000 stanovnika na tom području je potrebna izgradnja skloništa dopunske zaštite otpornosti 50 kPa veličine do 50 sklonišnih mjesta.

Prilikom gradnje velikih i složenijih objekata (poslovni kompleksi, škole, javni objekti, turistički kompleksi, objekti društvenog standarda i sl.) predvidjeti izgradnju skloništa u najpogodnijem ukopanom dijelu objekta sa mogućnošću lociranja rezervnog izlaza izvan zone ruševina – H/2 tj. pola visine objekta.